

Hrvatski
filmski
savez
*Croatian
Film
Association*

Narativni izvještaj programskih aktivnosti

Hrvatskog filmskog saveza za 2016. godinu

Ur. br. 335 / 1 – 2017.

U Zagrebu, 31. ožujka 2017.

Izvještaj pripremila: Marija Ratković Vidaković

Suradnici: Sara Čučić, Adrijana Dimić, Kristina Dorić, Ana Đorđić, Nikica Gilić, Sandra Malenica, Silvestar Mileta, Jelena Modrić, Diana Nenadić, Duško Popović, Stipe Radić, Ivan Ramljak, Hrvoje Selec, Agar Pata, Mislav Vinković i Uroš Živanović

UVOD

Hrvatski filmski savez krovna je udruga neprofесиjskih filmskih i video udruga koje u Hrvatskoj organizirano djeluju od 1928. godine. Danas ih je pod okriljem HFS-a ukupno 46, a Savez je s vremenom postao sjecište raznorodnih filmskih djelatnosti. Savez koordinira i potpomaže rad klubova i udruga, podupire filmsku i videoprodukciju, prikuplja i obrađuje zbirku filmskih i videodjela, izdaje filmske časopise i knjige o filmu, suorganizira tečajeve i radionice za djecu i odrasle te Školu medijske kulture kao najznačajniji izvaninstitucionalni program u kontekstu razvoja medijske pismenosti, potiče i pruža stručnu pomoć u realizaciji medijskog odgoja i obrazovanja u osnovnim i srednjim školama, priređuje državne revije neprofесиjskog filma u okviru svih dobnih skupina te distribuira i prikazuje program filmske klasike u kinu Tuškanac. Od 2000. godine Savez djeluje i kao producent profesionalnih filmova, fokusirajući se na kratki eksperimentalni i dokumentarni film, te od tada do danas produkcijski katalog Saveza broji više od 100 naslova.

Savez ima 7 zaposlenih osoba i preko 50 vanjskih suradnika. Većina vanjskih suradnika proizašla je iz revijskih i obrazovnih programa Saveza, noseći u sebi filmsku kulturu od najranijih dana i to je zapravo najveća potvrda kontinuiteta i kvalitete rada Saveza.

SADRŽAJ

1. OBRAZOVNI PROGRAMI (5)

- 1.1. 18. Škola medijske kulture „dr. Ante Peterlić“ (5)
- 1.2. Filmske radionice za djecu i mladež u Kraljevici (7)
- 1.3. Filmske radionice u kinu Tuškanac (9)
- 1.4. Nastava filmske umjetnosti za srednjoškolce (10)
- 1.5. Radionica animacije kave (13)
- 1.6. Scenaristička platforma „Palunko“ (14)
- 1.7. Dječje filmsko stvaralaštvo u funkciji javnog zdravstva (15)

2. REVIJSKI PROGRAMI (16)

- 2.1. 54. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece (16)
- 2.2. 21. Filmska revija mladeži i 9. Four River Film Festival (19)
- 2.3. 48. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva (22)

3. PROGRAMI U KINU TUŠKANAC (23)

4. IZDAVAČKA DJELATNOST (25)

- 4.1. Diana Nenadić-Nenad Polimac (ur.), *BERKOVIĆ* (monografija) (25)
- 4.2. Sergej Lavrentjev, *O SCHMIDTU: Iz Rusije s ljubavlju* (26)
- 4.3. Jasmina Kallay, *NAPIŠI SCENARIJ: Osnove scenarističke teorije i prakse* (drugo, ponovljeno izdanje) (27)
- 4.4. Diana Nenadić-Silvestar Kolbas, *TANHOFER* (monografija) (27)
- 4.5. Hrvoje Selec (ur.), *OD A DO V – Od Varaždina do animacije u 30 godina* (29)
- 4.6. Zapis – bilten Hrvatskog filmskog saveza (29)
- 4.7. Hrvatski filmski ljetopis (31)

5. DJELATNOST FILMSKOG I VIDEO ARHIVA (34)

6. PRODUKCIJA I DISTRIBUCIJA (36)

- 6.1. Minjonja Njanjonja (36)
- 6.2. Martinac (36)
- 6.3. Noćas (36)
- 6.4. Rakijaški dnevnik (36)
- 6.5. Sve bih ostavio ovdje (36)
- 6.6. Oni samo dolaze i odlaze (37)

- 6.7. Liga džentlmena (37)
- 6.8. Sve o mom bratu (37)
- 6.9. U potrazi za izgubljenom državom (37)
- 6.10. Pravo na dom (37)

7. KOORDINACIJSKE I POTICAJNE FUNKCIJE SAVEZA (37)

- 7.1. Sudjelovanje predstavnika HFS-a na filmskom festivalu UNICA (37)
- 7.2. Sudjelovanje djece i mladih kao članova međunarodnih žirija na filmskim Festivalima (38)
- 7.3. Sudjelovanje Hrvatskog filmskog saveza na 4. Festivalu tehničke kulture (39)
- 7.4. Poticanje razvoja kinoklubova u novim sredinama (40)
- 7.5. Zajednički programi s udrugama član.: Mini radionice animiranog filma (41)
- 7.6. Ostale koordinacijske i poticajne aktivnosti (41)

8. UPRAVLJANJE I ORGANIZACIJSKI RAZVOJ (44)

- 8.1. Funkcioniranje Saveza (44)
- 8.2. Web stranica Hrvatskog filmskog saveza (45)

1. OBRAZOVNI PROGRAMI

1.1. 18. škola medijske kulture „dr. Ante Peterlić“

18. Škola medijske kulture Dr. Ante Peterlić održana je u Trakošćanu od 18. do 28. kolovoza 2016. godine, u organizaciji Hrvatskog filmskog saveza. Škola je organizirana i provedena kao seminar medijske kulture s prvim, osnovnim stupnjem i drugim stupnjem kao oblikom trajnog i permanentnog obrazovanja te kroz jedanaest polaznih odnosno specijaliziranih radionica u kojima je sudjelovalo 70 polaznika i preko 40 predavača i stručnih voditelja.

Na prvom, osnovnom stupnju seminara medijske kulture polaznici su slušali predavanja o teoriji filma, zaštiti i restauraciji audiovizualnoga gradiva, povijesti filma, strukturi

filmskoga djela, multimedijima u teoriji i praksi, filmskim vrstama, mjestu i značaju zagrebačke škole crtanog filma u općoj povijesti animiranog filma, povijesti hrvatskog filma te vrstama i metodama dokumentarnog filma. Polaznici prvog stupnja seminara medijske

kulture i svi drugi zainteresirani polaznici Škole mogli su sudjelovati na vježbama Multimediji u teoriji i praksi. Na drugom stupnju seminara medijske kulture, kao trajnom i permanentnom obrazovanju, polaznici su slušali predavanja o estetici i povijesti mjuzikla, zagrebačkim hitchcockovcima-kritici i režiji, crtanim filmovima studija Warner bros., istočnonjemačkom filmu, glazbi u nijemom filmu, filmskom nadrealizmu, redateljicama u suvremenom BiH filmu, filmskom i književnom opisu-u pojmu i praksi i analizi filma Taj mračni predmet žudnje. Polaznici drugog stupnja seminara medijske kulture i svi drugi zainteresirani polaznici Škole medijske kulture Dr. Ante Peterlić mogli su sudjelovati u metodičkim vježbama za nastavu filma u srednjim školama.

U okviru radioničkih programa održane su 4 polazne (za igrani, dokumentarni i animirani film, te TV reportažu) i 6 specijaliziranih radionica (za kameru i snimanje, montažu, digitalnu fotografiju, eksperimentalni film, postprodukciju zvuka i radijsku reportažu. Također, pokrenuta je specijalizirana radionica Prvi koraci vašeg budućeg kreativnog dokumentarca, na kojoj je predstavljeno pet dokumentarnih projekata. Za sve polaznike svake su večeri održavane interne projekcije značajnih djela domaće i

strane filmske umjetnosti, u obrazovne svrhe, sa stručnim uvodima filmskih teoretičara, s analizom samih polaznika koja je održavana idućeg jutra.

Na završnoj prezentaciji održanoj 27. kolovoza u Trakošćanu prikazani su svi snimljeni filmovi (koji se mogu pogledati na sljedećem linku: <https://vimeo.com/album/4116211>), vježbe i fotografije, o kojima su kritički govorili prof. dr. Hrvoje Turković i dr. sc. Bruno Kragić. Što se tiče medijske vidljivosti, ostvarena je suradnja sa sljedećim medijima: HRT, www.dokumentarni.net, www.kulturpunkt.hr, Global, Radio Student, www.srednja.hr, www.teen385.hr, www.studentski.hr, www.fak.hr, www.hina.hr, Varaždinske vijesti i Varaždinska televizija. Za potrebe promocije Škole medijske kulture 'Dr. Ante Peterlić', napravljeno je pet TV priloga u produkciji Hrvatskog filmskog saveza te su isti emitirani na Trećem programu Hrvatske televizije. Škola je svakodnevno održavala vidljivost i na društvenim mrežama te na službenoj stranici Hrvatskog filmskog saveza, gdje je objavljeno 11 kronika novinara Duška Popovića u kolumni 'Kontrazoom'. Za potrebe promocije, napravljen je i post

promo video koji sadržava sve bitne informacije o Školi medijske kulture 'Dr. Ante Peterlić', a koji će se koristiti i kao najavni video za iduće izdanje Škole. HRT je pripremio dvije TV reportaže koje su emitirane u emisiji 'Dobro jutro Hrvatska' te emisiji 'Regionalni Dnevnik'. Program Škole je prezentiran na

Varaždinskoj televiziji u sklopu 'Dnevnika' te u emisiji 'Večera' u kojoj su gostovali voditeljica Škole Vera Robić – Škarica i profesorica Mirjana Jukić. Isto tako, 'Kako u školi učiti o medijima?' bila je tema okruglog stola održanog na samoj Školi gdje je i snimljena emisija 'Zašto tako' urednice Višnje Biti, koja se emitira na Prvom programu Hrvatskog radija. Uz navedeno, u sklopu radionice za radijsku reportažu, polaznici su napravili 10 radijskih reportaža koji s fotografijama Krunoslava Heidlera i Mateje Ilijašev čine cjelinu koja je montirana u obliku priloga te plasirana na Web stranicu hrvatskog filmskog saveza u rubrici 'Radio u boji'. Uz 'Radio u boji', zajednički su odabrali temu i za završnu radijsku reportažu kojom se čitava grupa na kraju predstavila.

Među polaznicima osamnaeste Škole medijske kulture Dr. Ante Peterlić bili su brojni učitelji i profesori osnovnih i srednjih škola, kao i studenti raznih fakulteta, najviše filozofskih, učiteljskih i umjetničkih, odnosno voditelji ili članovi filmskih ili video družina. Liste sudionika Škola medijske kulture održanih u proteklih osamnaest

godina, kojih je ukupno bilo više od tisuću pokazuju kako je najveći broj voditelja filmskih ili video družina u osnovnim i srednjim školama temeljne spoznaje o filmskom i videostvaralaštvu djece i mladeži stekao u Školi. Stalan rast broja filmskih i video družina djece i mladeži, broja voditelja i ostvarenih radova u Republici Hrvatskoj izravno je povezan s njihovim sudjelovanjem u radu Škole medijske kulture Dr. Ante Peterlić.

1.2. Filmske radionice za djecu i mladež u Kraljevici

U Nacionalnom centru tehničke kulture u Kraljevici od 24. do 31. srpnja 2016. održane su Filmske radionice za djecu i mladež, u organizaciji Hrvatskog filmskog saveza, a u partnerstvu sa Hrvatskom zajednicom tehničke kulture. Ovogodišnje izdanje radionica donijelo je brojne novitete u programu, ali i rekordan broj sudionika, preko pedeset, a među njima ima i mladih ljubitelja filma iz Slovenije, BIH, Nizozemske, Mađarske i Makedonije. Filmske radionice za djecu i mladež u Kraljevici jedinstven su projekt zamišljen kao edukacijski program koji kroz različite aktivnosti mladima omogućava usmjeravanje ka profesionalnom bavljenju filmom. Radionice obuhvaćaju kreativni rad na filmskim projektima, usvajanje znanja o filmskoj umjetnosti kroz predavanja profesionalaca te projekcije i analize filmova.

Sudionici su podijeljeni po radionicama i dobnim skupinama na sljedeći način:

- a) 12-14 godina starosti: radionice za igrani i dokumentarni film
- b) 15-18 godina starosti: radionice za animirani i eksperimentalni film

Radionice su vodili profesionalni mentori: redatelj Igor Jelinović, profesorica likovne umjetnosti Ivana Rupić, animator Martin Babić i direktor fotografije Boris Poljak. Vrijedi istaknuti da je zbog velikog interesa ove godine uvedena još jedna radionica igranog filma koju je mentorirao mladi redatelj Tadija Tadić. Filmovi nastali na radionicama mogu se pogledati na sljedećim linkovima:

- a) Radionica za igrani film:

<https://vimeo.com/177044140>

<https://vimeo.com/177046136>

- b) Radionica za dokumentarni film:

<https://vimeo.com/177047739>

<https://vimeo.com/177049758>

c) Radionica za animirani film:

<https://vimeo.com/177053324>

<https://vimeo.com/177207955>

<https://vimeo.com/177208577>

<https://vimeo.com/177210110>

<https://vimeo.com/177210415>

d) Radionica za eksperimentalni film:

<https://vimeo.com/177051143>

Uz već tradicionalni radionički program, lani su uvedene i večernje projekcije otvorene za javnost, s čim se se nastavilo i ove godine. Filmovi su se prikazuju na otvorenom, u amfiteatru Nacionalnog centra za tehničku kulturu, a polaznicima radionica se nerijetko na projekcijama pridružuju djeca i roditelji iz Kraljevice. Ovogodišnji filmski program obuhvaćao je filmove: „Vratar Liverpoola“ (Norveška, 85'), „Djevojka na putu“ (SAD, 82'), „Lijepo mi je s tobom, znaš“ (Hrvatska, 45'), „Kauboj“ (Nizozemska, 81'), „Operacija Arktik“ (Norveška, 87'). Poseban doživljaj za sve polaznike radionica bilo je gostovanje

redateljice filma „Lijepo mi je s tobom, znaš“ Eve Kraljević i glavne protagonistice filma, autoričine sestre, Mije Kraljević. Nakon projekcije filma, Eva Kraljević kratko je polaznicima ispričala o desetogodišnjem procesu rada na filmu, ali i o odnosu sa sestrom koja boluje od Downovog

sindroma. Razgovarajući s njima o profesionalnom bavljenju filmom, otvorila im je nove poglede na samu profesiju, objašnjavajući kako se iza filma zapravo krije rudarski rad i sati provedeni u montaži. Polaznici su znatiželjno postavljali pitanja i vrlo pozitivno reagirali na takav tip druženja s autoricom.

Osim filmskih projekcija u Kraljevici, sudionici radionice za eksperimentalni film imali su priliku pogledati nagrađivani film Damira Čučića „Rakijaški dnevnik“ u Ljetnom Artkinu Rijeka. S obzirom da je voditelj radionice za eksperimentalni film Boris Poljak na filmu radio kao direktor fotografije, ovo je bila jedinstvena prilika za sudionike da se upoznaju i sa radom mentora kao filmskog profesionalca, a ne samo kroz vizuru mentorstva nad njihovim radioničkim filmom. Ovogodišnji novitet su i masterclass predavanja Maje Flego, savjetnice u Uredu pravobraniteljice za djecu, i Nikole Jankovića, dizajnera zvuka na filmu. Na masterclassu Maje Flego, polaznici radionica naučili su više o dječjim pravima, a poseban fokus stavljen je na dječja prava na filmu i u medijima.

Nikola Janković je kroz zanimljivo predavanje i dvije radionice polaznicima ukazao na važnost zvuka na filmu te ih uveseljavao zanimljivim video isječcima i pričama iz svijeta profesionalnog bavljenja zvukom, stavljajući u fokus snimanje zvuka na samom filmskom setu, ali i njegovu kasniju obradu u tonskom studiju. Također, novost je i suradnja s Busho Film Festivalom iz Budimpešte. Direktor Busho film festivala, Tmas Gabeli i dvoje polaznika iz Mađarske priključili su se Filmskim radionicama u Kraljevici gdje su predstavili svoj festival. Zanimljivo je da su upravo polaznici ovogodišnje radionice za animirani film izradili festivalski foršpan za Busho film festival, a troje polaznika radionica koji su se prema mišljenju voditelja posebno istaknuli imali su priliku i posjetiti Busho film festival i tako upoznati svoje vršnjake iz cijele Europe!

1.3. Filmske radionice u kinu Tuškanac

S intencijom ponude edukativno – kreativnih sadržaja Hrvatski filmski savez, koji za cilj imaju razvoj medijske pismenosti, u kinu Tuškanac je održao po četvrti put za redom

radionice za djecu i mlade tokom školskih praznika: zimskih, proljetnih i ljetnih. Desetak polaznika po radionici, imalo je priliku sudjelovati u radionici animiranog filma, igranog filma i eksperimentalnog filma, a krajnji je rezultat bio realizirani film u svakoj od navedenih radionica.

Od 4. do 8. siječnja u maloj dvorani kina Tuškanac održana

je zimska filmska radionica koja je na neki način ujedinila tehničku kulturu i animirani film; voditeljica radionice bila je profesorica tehničke kulture Silvana Pešut Vitasović, a asistirale su joj dvije mlade studentice animiranog filma pri ALU, Morana Bunić i Karla Skok iz Filmsko-kreativnog studija Vanima. Na radionici je sudjelovalo 15 djece mlađe osnovnoškolske dobi. Film nastao u okviru radionice može se pogledati na <https://vimeo.com/153913616>

Od 21. do 25. ožujka u maloj dvorani kina održana je i proljetna filmska radionica s naglaskom na igrani film; voditelji radionice bili su mladi filmaši iz udruga članica HFS-a: Mateja Ilijašev iz Blank – filmskog inkubatora i Filip Markanović iz Kino kluba Vukovar. Na radionici je sudjelovalo 13 djece starije osnovnoškolske dobi. Film nastao u okviru radionice može se pogledati na

<https://vimeo.com/161596325>

Zadnja prošlogodišnja radionica, Ljetna radionica, bila je održana od 13. do 17. lipnja, a polaznici su radili eksperimentalni film. Radionicu su vodili Magda Mas, studentica Glazbene akademije i Marinko Marinkić student filmskog i televizijskog snimanja na ADU. Film nastao u okviru radionice može se pogledati na <https://vimeo.com/171394767>

Premijera filmova nastalih na sve tri radionice (zimskoj, proljetnoj i ljetnoj) održala se u okviru programa „Pozdrav ljetu u HFS-u“, 18. lipnja. Naime, navedene lipanjske subote u kinu Tuškanac, u sklopu svečanosti, prikazani su filmovi koje su mladi filmaši snimili na ciklusima Filmskih radionica za djecu i mlade, a oni sami su se i predstavili okupljenima. Program su vodile glumice Dunja Fajdić i Petra Kurtela, a na znakovito žutom tepihu prošetale su mlade nade hrvatskog filmskog stvaralaštva s obzirom da je ovaj program povezo sudionike radionica sa autorima filmova prijavljenih na Reviju hrvatskog filmskog stvaralaštva djece i Filmsku reviju mladeži.

1.4. Nastava filmske umjetnosti za srednjoškolce

Nastava filmske umjetnosti za srednjoškolce u kinu Tuškanac jedinstveni je program na području Republike Hrvatske: jedini je filmsko-obrazovni program namijenjen srednjoškolskim učenicima, ali i njihovim nastavnicima te je za svoje polaznike potpuno besplatan. Započeo je radom školske godine 2012./2013. i otad se održava svake godine u dva ciklusa: tijekom zimskih i proljetnih učeničkih praznika, a od 2016. i tijekom ljetnih praznika.

Utemeljen je na metodici nastave filma, a nastao je prema idejama i višegodišnjoj praksi njegovih voditeljica Ane Đorđić, prof. i doc. art. Jelene Modrić, akad. filmske montažerke,

te na poticaj Vere Robić Škarice, predsjednice Hrvatskoga filmskog saveza. Održava se tijekom učeničkih praznika te upravo time utječe i na prevenciju nepoželjnih oblika ponašanja: slobodno vrijeme učenici ispunjavaju kvalitetnom i produktivnom aktivnošću umjesto na, nažalost, mnogo popularnije, ali

manje obogaćujuće i svrhovite načine.

Također, odabir filmova djeluje na učenike odgojno i time što potiče razvoj njihova umjetničkog senzibiliteta, humanističkog svjetonazora i građanske svijesti. Tijekom pet nastavnih dana učenici imaju priliku na kinoplatnu pogledati pet raznovrsnih, umjetnički relevantnih, a mlađim generacijama uglavnom nepoznatih filmskih djela koja pripadaju različitim nacionalnim kinematografijama, stilskim epohama i žanrovima te koja su odabrana uzevši u obzir njihovu estetsku vrijednost i odgojnu vrijednost, značaj za filmsku povijest te zrelost srednjoškolskih učenika, a međusobno se razlikuju s obzirom na autorsku poetiku i estetiku, vrijeme nastanka, pripadnost nacionalnoj kinematografiji i stilskoj struji kako bi učenici stekli što bolji uvid u bogatstvo filmske umjetnosti te načinili odmak od filmova kakve inače gledaju i na kakve su navikli, a koje uglavnom konzumiraju na komercijalnim televizijama. Nakon projekcije svakoga od tih filmova, slijede njihova analiza i interpretacija uza stručno vodstvo nositeljica aktivnosti Ane Đorđić i Jelene Modrić. Zbog velike zainteresiranosti polaznika, prošle je godine prvi put, uz tradicionalni zimski i proljetni ciklus, organiziran i ljetno-jesenski ciklus. Novitet ljetnog ciklusa jest i suradnja s festivalom Giffoni Makedonija na kojem su krajem listopada sudjelovali dvoje najaktivnijih polaznika *Nastave filmske umjetnosti*: Ida Klemenčić iz XV. gimnazije i Mihael Tomić, maturant XIII. gimnazije. Oni su, kao dio hrvatske delegacije, sudjelovati u radu međunarodnog žirija u sklopu kojeg su s brojnim kolegama iz svijeta, gledati i analizirati filmove. U sklopu proljetnog ciklusa programa, najaktivniji su sudionici pak dobili priliku sudjelovati na Radionicama za djecu i mladež u Kraljevici, i to Patrik Musić, učenik XIII. gimnazije, i Bartol Babić Vukmir, učenik Klasične Gimnazije. Intencija je bila na taj način umrežiti sudionike različitih programa Hrvatskoga filmskog saveza.

U zimskom nastavnom ciklusu (72 polaznika), učenici su imali priliku pogledati sljedeće filmove: *Edward Škaroruki* (Tim Burton, 1990.), *Ne pričamo o vama nego o djeci* (Luka Rukavina, 2015.), *Djeca raja* (Majid Majidi, 1997.), *Neki to vole vruće* (Billy Wilder, 1959.) i *Amelie* (Jean Pierre Jeunet, 2001.) te steći cijeli niz novih spoznaja: od funkcije pojedinih filmskih planova do toga što je brišuća panorama, od zvučne slike do filmskog klasika, od konvencija horora kojima se izokreće perspektiva do karakteristika talijanskog neorealizma te od američke prohibicije, preko motiva obmane pa sve do filmskog odgovora na pitanje o tome „kako nastaje snijeg“. U proljetnom nastavnom ciklusu (88 polaznika), sudionici su imali priliku pogledati sljedeće filmove: *Privedite osumnjičene* (Bryan Singer, 1995.), *Moderna vremena* (Charlie Chaplin, 1936.), *Soba 205* (nastao na 17. školi medijske kulture *dr. Ante Peterlić*, održanoj u Trakošćanu od 18. do 28. kolovoza 2015., u okviru Radionice za kameru i snimanje, a pod mentorstvom Borisa Poljaka), *H-8* (Nikola Tanhofer, 1958.) te *Društvo mrtvih pjesnika* (Peter Weir, 1989.). Stekli su cijeli niz novih spoznaja, među kojima izdvajamo: filmsku elipsu, poetiku *slapsticka*, verbalni i fizički humor

(geg), opus Charlieja Chaplina, psihološku funkciju filmskog plana, uporabu objektiva, stvaranje napetosti i iznevjerena očekivanja, opus Nikole Tanhofera, filmski ritam i ritam priče, glazbeni lajtmotiv i značaj glazbe za stvaranje atmosfere itd. U ljetno-jesenskom ciklusu (38 polaznika) polaznici su gledali i analizirali dva dugometražna filma: *Kosu* Miloša Formana i *Psiho* Alfreda Hitchcocka te kratkometražne: *Kokošku* Une Gunjak, *Rekao je da je jako umoran* Ivane Škrabalo, *Presudu* Đure Gavrana, *Teleport* Zovko Predraga Ličina, *Sindrom 17* (nastao na 18. školi medijske kulture *dr.sc. Ante Peterlić*, održanoj u Trakošćanu od 18. do 28. kolovoza 2016., u okviru radionice dokumentarnog filma pod mentorstvom Tomislava Mršića). Stjecali su nove i proširivali stare spoznaje o sjedećim pojmovima: nadžanr kriminalističkog filma, žanr mjuzikla, podžanr antiratnog filma, *mockumentary* kao hibridni rod ili *cross-genre*, konvencije dokumentarnog filma, ali i pitanje njegove „objektivnosti“, Formanov i Hitchcockov opus, filmska satira, elementi zvučne slike itd.

Tijekom nastave održana su i tri gostujuća predavanja, a prema želji voditeljica da se učenicima predoče i druga zanimanja povezana s filmom, osim onih koji se odnose isključivo na stvaranje filmova. U tom kontekstu na nastavi su gostovali:

- u zimskom ciklusu Carmen Lhotka, načelnica Odsjeka za zaštitu i restauraciju filmskoga gradiva Hrvatskoga filmskog arhiva, koja je polaznicima održala predavanje o zaštiti

audiovizualne građe te im je otkrila jedan u potpunosti nov, skriven svijet nitratnih i celuloidnih filmskih vrpca te gotovo filigranskog procesa kemijske i digitalne restauracije filma;

- u proljetnom ciklusu gostujuće predavanje održao je dr. sc. Nikica Gilić, a s polaznicima je razgovarao o tome što je filmologija i čime se filmolog bavi te na koji način;

- u ljetno-jesenskom ciklusu gostovala je tajnica Hrvatskoga filmskog saveza Marija Ratković Vidaković i održala predavanje o filmskoj i TV-produkciji i općenito o profesiji producenta i svim segmentima tog zanimanja.

Također, Hrvatski filmski savez nastavlja odgajati predavače za navedeni program. U tom su kontekstu Margareta Đorđić i Petra Bjelajac, profesorice hrvatskog jezika iz Zagreba, odnosno Karlovca, koje su na posljednjoj Školi medijske kulture pohađale II. teorijski stupanj (upravo o trošku Saveza), u okviru ljetno-jesenskog ciklusa održale predavanje o filmu *Kosa* Miloša Formana. Krajnji je cilj da Margareta i Petra uskoro mogu i same voditi cikluse *Nastave filmske umjetnosti* i da na neki način Savez za navedeni program ima svojevrzni A i B tim. Dosad je održano 13 ciklusa *Nastave filmske umjetnosti u kinu Tuškanac* u okviru šest godina na kojima je sudjelovalo više od 500 učenika različitih srednjih škola, od čega je u protekloj godini sudjelovalo čak 181 učenik i profesor. Činjenica da se *Nastava filmske umjetnosti u kinu Tuškanac* održava u vrijeme školskih praznika daje joj posebnu težinu jer dokazuje da mnogi učenici (i nastavnici) rado svoje slobodno vrijeme posvećuju filmskoj edukaciji i stjecanju novih filmoloških i filmskih spoznaja ako su im one prezentirane na zanimljiv, duhovit i sadržajan način.

1.5. Radionica animacije kave

Uoči 54. Revije hrvatskog filmskog stvaralaštva djece radna terapeutkinja Ivana Štedul i

voditeljica filmske družine pri Kinoklubu Karlovac, Ksenija Sanković održale su radionicu animacije u kavi sa šticićima iz makarske udruge „Sunce“ u vidu uključivanja osoba s invaliditetom i senzo-motoričkim poteškoćama u razvoju u program Revije. Film nastao u okviru radionice može se pogledati na sljedećem linku: <https://vimeo.com/186099654> Šticićnici udruge „Sunce“ zaslužni

su i za vizualni identitet 54. Revije.

1.6. Scenaristička platforma „Palunko“

U skladu s opisima programa za 2015. i 2016. godinu, Palunko se od jeseni 2015. preusmjerio na izvaninstitucionalno i cjeloživotno teorijsko obrazovanje u područje scenaristike za film i televiziju, kao i za videoigre i transmediju – i to pokretanjem Scenarističke škole koja je objedinila sve dosadašnje programe te multimedijalnog edukativnog projekta Napiši scenarij.

Scenaristička škola u 2016. godini promovirala je prvu generaciju diplomiranih polaznika (lipanj) te upisala drugu generaciju (listopad).

Projekt Napiši scenarij (koji se realizira u suradnji s izdavačkom djelatnošću Hrvatskog filmskog saveza) doživio je rasprodaju čitave prve naklade udžbenika 'Napiši scenarij' te promociju druge naklade na Pulskom filmskom festivalu u srpnju 2016. Također, na Palunkovom Vimeo-kanalu dostupne su i sve pripadajuće videolekcije, koje su ekstenzija udžbenika.

Isto tako, u srpnju 2016. na Pulskom filmskom festivalu Palunko je suorganizirao program Pula PROfessional, na kojem su scenarističku edukaciju vodile dr. sc. Jasmina Kallay (predavačica na Scenarističkoj školi, autorica udžbenika 'Napiši scenarij'), scenaristica i montažerka Jelena Paljan, zatim Rebecca Lenkiewicz, koja s Pawełom Pawlikowskim potpisuje scenarij njegova filma 'Ida', nagrađenog Oscarom za najbolji strani film 2015., te Kate Leys, britanska urednica scenarija koja je sudjelovala u razvoju projekata kao što su 'Četiri vjenčanja i sprovod' i 'Trainspotting'.

U 2016. godini nastavljena je domaća i međunarodna distribucija kratkometražnog igranog filma 'Minjonja njanjonja', redatelja i scenarista Josipa Lukića. Riječ je zadnjem filmu koji je nastao iz radionice Palunko, koja se do 2014. održavala na Zagreb Film Festivalu te je time uspješno priveden kraju programski fokus koji smo držali proteklih 12-ak godina te smo se, od sezone 2015./2016. kao što je gore spomenuto, orijentirali na izvaninstitucionalno i cjeloživotno obrazovanje hrvatskih scenarista.

1.7. Dječje filmsko stvaralaštvo u funkciji javnog zdravstva

Deseti susret Dječje filmsko i videostvaralaštvo u funkciji javnoga zdravstva održan je od 4. do 6. studenoga u Vukovaru. Koncipiran prije deset godina kao oblik suradnje i međusobnog upoznavanja i približavanja autora dječjih filmova, učenika starijih razreda iz stotinjak hrvatskih osnovnih škola, a posebno filmova koji govore o javnozdravstvenim temama, i javnozdravstvenih eksperata, kako bi se unaprijedilo uzajamno razumijevanje i ostvarili zajednički ciljevi, a javnom zdravstvu u Republici Hrvatskoj i šire dali dodatni alati za provedbu aktivnosti na ostvarenju programa i projekata javnoga zdravstva, Susreti su u proteklih deset godina u kontinuitetu provedeni u okviru Škole unapređenja zdravlja u Motovunu i Poreču, odnosno modula Mediji i zdravlje u Grožnjanu te Zdravstveni sustavi i zdravstvena politika u Motovunu, u suorganizaciji Hrvatskog filmskog saveza, Hrvatske mreže zdravih gradova, Odjela za

zdravstvo i socijalnu skrb Istarske županije, Fonda Zdravi grad Poreč, Društva Naša djeca Motovun odnosno Društva Naša djeca Poreč i Hrvatskog društva za javno zdravstvo, a vjerni je suorganizator svih deset godina bila Osnovna škola Rudeš u Zagrebu. Susreti Dječje filmsko i videostvaralaštvo u funkciji javnoga zdravstva na neki su način nastavak filmskih

programa i projekata koji su prije osamdesetak godina započeli na Školi narodnog zdravlja, koja je kasnije dobila ime Dr. Andrije Štampara, između ostalog inicijatora širokog korištenja filma u javnozdravstvene svrhe. O tome svjedoči i činjenica da je od gotovo sedamdeset dječjih filmova prikazanih na Susretima u proteklih deset godina veći broj odabranih korišten u nastavi na medicinskim, edukacijsko-rehabilitacijskim i srodnim fakultetima, na brojnim javnozdravstvenim tribinama i sličnim događanjima, a najbolji se prikazuju na poslijediplomskoj nastavi Medicinskog fakulteta u Zagrebu.

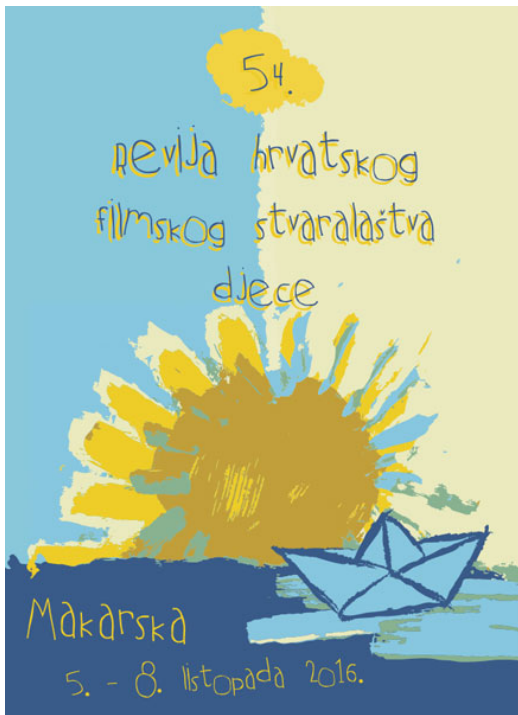
Uključenjem Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo omogućen je nastavak ovih aktivnosti, a kao logično mjesto održavanja desetog susreta odabran je Vukovar. Na desetom Susretu sudjelovali su učenici i voditelji školskih filmskih skupina iz Mečenčana, Strahoninca, Velike Gorice i Zagreba, a prikazani su filmovi Deda u toplicama, animirani, ŠAF Čakovec, Zajedno smo jači, otvorena kategorija, OŠ Katarine Zrinske, Mečenčani, Donji Kukuruzari, Mislio sam da ću igrati..., igrani, OŠ Eugena Kumičića, Velika Gorica, Osoba kojoj se divim, otvorena kategorija, Filmska skupina OŠ Strahoninec, Copy paste, otvorena kategorija odnosno Diploma za hrabrost, TV-reportaža, Udruga Hodači po žici, OŠ Rudeš, Zagreb i Posao iz snova, dokumentarni, Filmska družina ZAG, OŠ Marije Jurić Zagorke, Zagreb. Sudjelovali su i neki od voditelja

čiji su učenici proteklih godina imali filmove u službenom odabiru te predstavnici Hrvatskog filmskog saveza.

2. REVIJSKI PROGRAMI

2.1. 54. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece

Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece, kao jedna od najstarijih filmskih manifestacija u Hrvatskoj održana je u Makarskoj od 3. do 8. listopada 2016. po 54. put. Revija je jedina manifestacija u Hrvatskoj posvećena isključivo filmskom stvaralaštvu

osnovnoškolaca – bilo da su njihovi filmovi nastali u okviru školskih družina bilo da su nastali u okviru kinoklubova, kao izvannastavna aktivnost. Jednom godišnjem, okupe se ponajbolji najmlađi hrvatski filmski stvaraoci i njihovi mentori i u četiri dana Revije na filmskom platnu nađe se sam vrh hrvatske osnovnoškolske kinematografije. Na Reviji je sudjelovalo 160 sudionika iz svih krajeva Hrvatske kao i petnaestak inozemnih gostiju, što Reviju označava kao jednom od najgostoljubivijih manifestacija u Hrvatskoj. Uz sudionike na Reviji je sudjelovao i veliki broj osnovnoškolske djece s Makarske rivijere. Ove godine, Revija se, po treći puta za redom otvorila i u međunarodnom segmentu, te su u manifestaciji participirali sudionici iz Italije, Albanije i Makedonije.

Na raspisanom natječaju u travnju 2016. godine objavljen je poziv svim filmskim družinama da prijave filmove nastale u tekućoj školskoj godini na 54. Reviju hrvatskog filmskog stvaralaštva djece. Rok za prijave bio je 1. lipnja 2016., a do tog datuma na adresu priređivača Revije pristiglo je 195 filmskih radova. U natjecateljski dio programa uvrštena su 83 filma iz Zagreba, Korčule, Čakovca, Kutine, Šipana, Donjih Kukuruzara, Slavenskog Broda, Male Subotice, Orehovca, Vrbovca, Skakavca, Dugog Sela, Šibenika, Zadra, Fužina, Koprivnice, Rijeke, Karlovca, Varaždina i Zaprešića. Najagilnije skupine stižu iz Zagreba (Narodno sveučilište Dubrava s 16 filmova u programu), iz Zaprešića (Foto kino video klub Zaprešić s 14 filmova u programu) i Varaždina (Filmsko-kreativni studio VANIMA s 9 filmova u programu). Filmovi natjecateljskog programa bili su prikazani u okviru 7 službenih revijskih projekcija. Nakon svake projekcije održan je razgovor s autorima, a s njima su pričali članovi međunarodnog dječjeg žirija.

Popratni program je uključivao:

- projekciju nagrađivanog norveškog igranog filma za djecu i mlade „Operacija Arktik“ uz uvodnu analizu
- radionicu filmske analize za međunarodni dječji žiri – koji su vodile prof. Ana Đorđić i redateljica i snimateljica Eva Kraljević. Ovaj tip radionice uveden je kako bi se djecu članove žirije što bolje pripremio na zadatak koji ih očekuje
- zabavni program za sve sudionike Revije – disco večer;
- izložbu „Djeca i film“ koja je održana u makarskoj Gradskoj galeriji "Antun Gojak". Za izložbu je korišteno arhivsko gradivo u vlasništvu Hrvatskog državnog arhiva, a posjetitelji su imali prilike vidjeti filmske plakate filmova za djecu.

Ova revija je jedina manifestacija te vrste u Hrvatskoj koja se kontinuirano organizira

već 54 godina. Upravo su iz dječje revije proizašle neke od također veoma uspješnih filmskih manifestacija danas: Filmska revija mladeži i Four River Film Festival u Karlovcu, VAFI – internacionalni festival animiranog filma djece i mladih u Varaždinu, DUFF – Dubravnik film festival (djece i mladeži zemalja Mediterana), Star film festival u Sisku...

Arhiva revije je rasadnik dječjeg filmskog stvaralaštva koja služi između ostalog i programiranju, prikazivanju i u drugim sličnim prilikama. Primjer je Festival o pravima djece u čijoj organizaciji Hrvatski filmski savez sudjeluje već osam godina koliko festival i postoji i u okviru kojeg je filmove djece pogledali više od 10.000 djece diljem Hrvatske. Isto tako, dio primjera iz arhive revija služi nastavnicima i profesorima za nastavu medijske kulture koji oni održavaju u svojim školama ili u drugim prilikama kada predaju medijsku kulturu. Dječji film idealna je dopuna takvoj vrsti nastave – s jedne strane jer je i logično, namijenjen osnovnoškolskom uzrastu, a s druge strane, jer ga ta ista djeca promišljaju. Film je njihovo izražajno sredstvo, koji spaja i tehnički i umjetnički motivirane učenike. Revija je od velike važnosti i za lokalnu zajednicu: Revija se svake godine održava na drugoj lokaciji u Hrvatskoj. Iako to s organizacijske strane zna biti nepraktično zbog nemogućnost brendiranja jedne lokacije kao lokacije hrvatskog dječjeg filmskog stvaralaštva, s druge strane ovakvim načinom organizacije svake godine se u kontekstu filma oživi jedna nova sredina. U ovom slučaju je to Makarska koja je već dugi niz godina grad bez kina.

Revija se održavala pod glavnim medijskim pokroviteljstvom HRT-a, Radija Makarska i Global e-novina i web portala www.kinfo.hr, www.srednja.hr, www.teen385.com,

www.dalmatinskiportal.hr i www.kronika.hr. Srednjoškolci iz Kinokluba Karlovac radili su i dnevne emisije o Reviji koje su se emitirale na HRT-u. Svih pet emisija o Reviji možete vidjeti na poveznicama:

Prva emisija: <https://vimeo.com/185699902>

Druga emisija: <https://vimeo.com/185930205>

Treća emisija: <https://vimeo.com/185945670>

Četvrta emisija: <https://vimeo.com/186198565>

Peta emisija: <https://vimeo.com/186398330>

Uoči Revije u Makarskoj je održana i *Konferencija o pravima djece u okviru medijske pismenosti*. Konferenciji su prisustvovali Mihaela Banek Zorica (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu), Ana Đorđić (XIII. gimnazija, Zagreb), Katarina Crnčić (KinoKino), Uroš Živanović (Hrvatski audiovizualni centar), Boris Bakal (udruga Bacači sjenki, program Frooom), Ana Hušman (Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu), Anita Bastašić (udruga Restart, program Filmska početnica), Ida Loher (udruga Opa, Akademija likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu), Ivana Alpeza (udruga Djeca susreću umjetnost, program Sedmi kontinent), Edita Bilaver (udruga Djeca susreću umjetnost, program Sedmi kontinent), Ana Dokler (portal medijskapismenost.hr), Lana Ciboci (udruga Društvo za komunikacijsku i medijsku kulturu, program Djeca medija),

Đive Galov (Dubrovnik Film Festival, Kinematografi Dubrovnik), Miro Bronzić (Ljetna škola filma „Šipan“), Boško Picula (emisija „Kokice“, HRT), Maja Flego (Ured pravobraniteljice za djecu), Vera Robić-Škarica (Hrvatski filmski savez), Dubravka Kalinić Lebinec (Filmsko-kreativni studio Vanima i Druga OŠ Varaždin), Bogdanka Conjar (Kinoklub Karlovac), Marija

Ratković Vidaković (Hrvatski filmski savez), Josip Vujčić (udruga Dokuma), Marina Srhoj (OŠ o. Petra Perice, Makarska), Kristina Dorić (Hrvatski filmski savez), Mario Kanižaj (OŠ Strahoninec), Duško Popović (vanjski suradnik Hrvatskoga filmskog saveza), Jacqueline Cosgrove (Bardic Studios, Sydney) i Natascia de Rosa (Giffoni Experience, Italija). Zaključci Konferencije mogu se pronaći na sljedećem linku: http://hfs.hr/novosti_detail.aspx?sif=4306#.WI9RmlxF5PY

2.2. 21. Filmska revija mladeži i 9. Four River Film Festival

21. Filmska revija mladeži i 9. Four River Film Festival – međunarodna manifestacija posvećena srednjoškolskom filmu, održana je od 06. do 10. rujna 2016. godine u Karlovcu. Proteklo izdanje posjetilo više od dvije stotine srednjoškolaca i njihovih profesora, a srednjoškolske filmove, zajedno s ostalim popratnim programima pogledalo čak 4.000 posjetitelja. U okviru natjecateljskog programa prikazani su filmovi s 5 različitih kontinenata (Europe, Sjeverne Amerike, Azije, Afrike i Australije) i to iz 30 država: Australije, Austrije, Belgije, Bosne i Hercegovine, Danske, Filipina, Grčke, Hong Konga, Irana, Irske, Italije, Izraela, Jordana, Južne Koreje, Južnoafričke Republike, Kanade, Norveške, Njemačke, Poljske, Portugala, Rusije, Sjedinjenih Američkih Država, Slovenije, Srbije, Španjolske, Švicarske, Tajvana, Turske, Ujedinjenog Kraljevstva i naravno, Hrvatske. Porijeklo filmova koje se simbolično može opisati „Od K do K“, odnosno od Karlovca do Kanade, najbolje svjedoči o tome da je Karlovac uistinu postao hit destinacija za srednjoškolski film: u Hrvatskoj, u regiji, u svijetu!

Osim srednjoškolskih filmova u natjecateljskom programu (na proteklom izdanju zaprimljeno je bilo 594 filma, što je najveći broj prijavljenih uradaka na Reviji i Festivalu dosad, od čega ih je 73 bilo uvršteno u natjecateljski program), Revija i Festival su poznati i po svojim popratnim sadržajima kojima pokušavaju pratiti rad srednjoškolaca iz godine u godinu i formirati se kao razvojne platforme za buduće filmaše, kako kroz radioničke programe tako kroz suradnje s međunarodnim parterima, ali i osigurati dodatne sadržaje za Karlovčane:

- S Relativity školom iz Los Angelesa, koja usko surađuje s Hollywoodskim studijima organizirana su dva radionička programa: „Work in progress“, namijenjen filmovima koji nisu uvršteni u selekciju Revije i Festivala, ali koji imaju izraziti potencijal. Predstavnici Škole pogledali su filmove zajedno s njihovim autorima, te ostalim sudionicima festivala i dali im feedback kako bi ih dalje bolje razradili. „Pack&Pitch“ je radionica za razvoj filmske priče u okviru koje je putem natječaja izabrano pet ideja koje su se razradile s mentorima iz Škole te u obliku pravog pitchinga prezentirale svim

sudionicima festivala. Autor najboljeg Pitcha, Rudolf Ravbar za nagradu je dobio odlazak na radionicu o okviru Relativity Schoola sljedeće godine.

- Prodigy Camp u Seattleu okuplja najtalentiranije mlade filmaše svijeta (njih svega 20), a vode ga vrhunski filmski profesionalci. Kamp se održava svake godine u pitoresknoj okolici Seattlea. Komisija Prodigy Campa odabrat je Luku Psiačić, autora filma „Bijeli hrast“ za sudjelovanje na kampu sljedeće godine. Lani je tu priliku dobio Leo Vitasović iz Blank_filmskog inkubatora koji se iz Seattle vratio prepun dojmova i novih filmskih ideja.

- Pobjednici svih kategorija natjecateljskog programa Filmske revije mladeži imat će priliku realizirati srednjometražni film u uskoj suradnji s filmskim profesionalcima – montažerkama Inom Bijelić i Jelenom Modrić kako bi im se omogućilo da upoznaju sve faze profesionalne filmske produkcije i obogate svoje filmsko iskustvo.

Suradnje poput ove učvršćuju poziciju Filmske revije mladeži i Four River Film Festivala kao platformi za razvoj srednjoškolskog filma kroz koji su prošli brojni sadašnji i budući profesionalci u svijetu filma: snimatelji Vedran, Pavle, Mateja i Marinko, montažeri Daniel, Tomo i Bojan, glumci Tvrtko, Karlo i Filip, scenarist Luka, redatelji Dario, Ana, Marko, Bruno i Dora, te producenti Ivan, Marija, Anita, Marina, Adrijana, Dalia i Aleksandra.

- Edukativni, odnosno radionički program osmišljen za sve sudionike Revije i Festivala. Na proteklom izdanju osmišljen je najbogatiji edukativni program dosad koji je uključivao čak 17 radionica, čiji popis slijedi u nastavku:

- Radionica specijalnih efekata na filmu (voditelj: Luka Hrgović)
 - Radionica „Sedam svjetskih problema – sedam rješenja: IYMS“ (voditelj: Antonio Britvar)
 - Filmodnevnica (voditeljica: Dalija Dozet)
 - Radionica filma u jednom kadru (voditelj: Zoran Šmid)
 - Radionica igre žanrova (voditelji: Elena Veličkovska Nikolovska i Darko Nikolovski)
 - Radionica filmske priče (voditeljica: Ana Opačić)
 - Radionica se organizira u suradnji s festivalom Giffoni Macedonia.
 - Radionica body painta, vizualnih efekata i filmskih rana (voditelji: Staša Bodypaint, Tom Vujnović i Denis Ostrošić)
 - Radionica izrade filmskog plakata (voditelji: Šesnić&Turković)
 - Radionica „Film u svijetu videoigara“ (voditelj: Leo Vitasović)
 - Radionica glume (voditeljica: Sanja Milardović)
 - Radionica filmske kritike (voditeljica: Diana Nenadić)
 - Masterclass Ane Đorđić i Jelene Modrić: Metodika nastave filma (za mentore!)
 - Masterclass Nikole Jankovića: Zašto je juha ukusnija kada je glavni začim dobar zvuk? (za mentore!)
- Program „Nekad laureati Revije i Festivala, a danas?“ kojim se zatvara svojevrsni krug. Naime, ovaj program ugošćuje nekadašnje pobjednike Revije i Festivala i pokazuje gdje se oni danas nalaze na svojem profesionalnom putu.

- „Najbolje iz dječje filmske kuhinje“ namijenjen osnovnoškolskom uzrastu. Kako Hrvatski filmski savez, uz Filmsku reviju mladeži, organizira i Reviju hrvatskog filmskog stvaralaštva djece, pokazalo se logičnim da se te dvije manifestacije barem nakratko ujedine – jer gdje su svoju karijeru započeli srednjoškolski filmaši nego na Reviji djece? Tako se u okviru programa „Najbolje iz dječje filmske kuhinje“ zapravo mogu vidjeti prvi filmovi današnjih autora iz natjecateljskog programa Revije i Festivala, kojima su pobjeđivali na Reviji hrvatskog filmskog stvaralaštva djece dok su još bili filmski žutokljunci. Ako se gore navedenim laureatima, krug zatvara, ovim se otvara. Projekcija filmova uključuje i razgovor a autorima.

- Program „Srednjoškolci predstavljaju srednjoškolcima“ osmišljen je kao prezentacija četiri uspješna filmska festivala odnosno programa namijenjena srednjoškolcima; na taj način Four River Film Festival i Filmska revija mladeži održavaju mrežu kontakata uspostavljenu kroz nedavno pokrenutu European Youth Cinema Network.

- „Večernji program na četiri rijeke“ pokušava riješiti problematiku nedostatka redovitog kino repertoara u Karlovcu i Županiji i namijenjen je široj lokalnoj publici

Uz već tradicionalno medijsko pokroviteljstvo lokalnih medija, te podršku portala orijentiranih ka srednjoškolcima, medijski partner Revije i Festivala bili su HRT3 te regionalne televizije gdje su se prikazivale festivalske kronike: <https://vimeo.com/album/4387189> Također, od samih početaka karlovačkih izdanja Revije i Festivala postoji svojevrsni dnevni list Revije i Festivala, Dnevnik u Boci, čijih se šest brojeva orijentiranih na proteklo izdanje može pronaći ovdje: http://www.hfs.hr/hfs/festivali_786/dub_2016.aspx#.WJBdb_krKjg

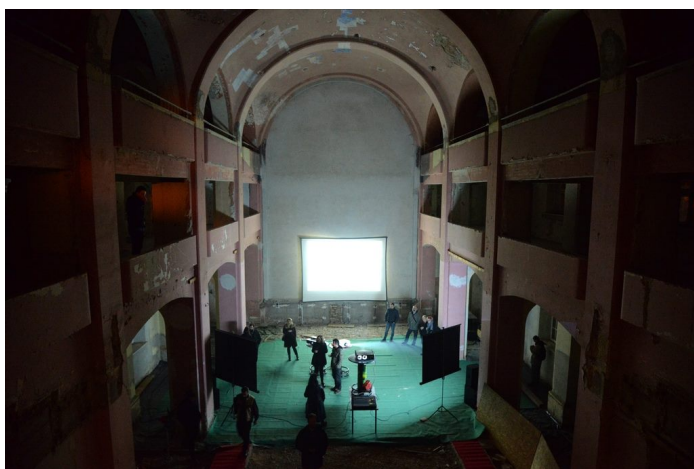
Revija i Festival zasigurno imaju i najljepšu kino dvoranu u cijelom svijetu – obale četiri karlovačke rijeke. Četiri su naime festivalske večeri i četiri rijeke – svaka večer se održava na drugoj rijeci i to na mahom dosad neistraženoj i Karlovčanima novoj lokaciji. Iz navedenog proizlazi i turistički aspekt: povećanje turističkog

prometa održavanjem ove manifestacije itekako je mjerljivo. Naime, rijetko koja manifestacija u vrijeme održavanja ostvari preko 800 noćenja (usporedbe radi 2007. godine bilo ih je 200)! I posljednje, ali ne i manje bitno, većinu organizacijskog tima čine upravo srednjoškolci (njih preko 40!), uz pomoć starijih kolega studenata. To je dobitna kombinacija, jer mladi ljudi rade jedni za druge i time razvijaju vrlo važne vještine; počevši od međusobne komunikacije, komunikacije sa medijima, timskog rada sve do

planiranja, promocije i rukovođenja; kvaliteta koje se traže od budućih umjetnika, znanstvenika ili poslovnih ljudi. Znači, na originalan način mladi ljude se pripremaju za svoje buduće karijere, što je uistinu jedinstven primjer na području Hrvatske.

2.3. 48. Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva

Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva, kao završna godišnja priredba neprofесиjskog filmskog stvaralaštva u Hrvatskoj, svake se godine održava u drugom gradu. Ove godine održana je od 25. do 27. studenog u Varaždinu u suorganizaciji Hrvatskog filmskog saveza i Filmsko-kreativnog studija „Vanima“. Revija je jedna od najstarijih smotri neprofесиjskog filma na kojoj se jedanput godišnje okupljaju autori, teoretičari, predstavnici filmskih organizacija i ostali zaljubljenici u sedmu umjetnost koji sa zanimanjem prate nova stremljenja u različitim žanrovima hrvatske filmske produkcije. Amaterizam označava bavljenje određenim područjem iz ljubavi prema njemu. Traže li se svježije ideje, smjeli pokušaji, radikalna i subverzivna rješenja, radovi neopterećeni stilom i značenjem, nešto alternativno, apsurdno, smiješno ili sirovo, najprije se treba

potražiti u radovima amatera. Iako snažna volja nije preduvjet kvalitete, itekako je dobra motivacija. A Revija je mjesto gdje se takva energija nalazi. Revija donosi nove radove upravo na tom tragu, nova poznanstva, nove suradnje i otkriva mlade talente. Revija okuplja i studente akademija, kinoklupske autore te samostalno autore iz svih

dijelova Hrvatske.

Program Revije, osim projekcija recentne produkcije, obuhvaća autorske retrospektive, programe autora koji su nagrađivani na prethodnim revijama, programe inozemnih autora i filmske tribine. Posebna atrakcija 48. Revije svakako je bila trodjelna umjetnička instalacija pod imenom „mali čovik... ja ali o'čarano kruženje ...“ koja je održana u napuštenom prostoru sinagoge što je posebno oduševilo publiku. Također, specifičnost Revije je i javno žiriranje, odnosno javno komentiranje i analiza filmova uvrštenih u uži krug za nagradu, što se je svojevrsni pedagoški moment.

U okviru ostalog popratnog programa održana su i tri predprograma suorganizatora, Vanime iz Varaždina i to predstavljanje monografije u izdanju HFS-a pod imenom „Od A do V – od Varaždina do animacije u trideset godina“ u Gradskom muzeju Varaždin, zatim u Galerijском centru Varaždin otvaranje prigodne izložbe pod imenom „Crtež, strip i

film“ autora Matije PISAČIĆA i Krešimira ZIMONIĆA koja je nastala u sklopu nacionalne platforme EDIT Comics, te projekcija najboljih Vaniminih filmova za više od 250 osnovnoškolaca. Također, kako Revija ugošćuje i sve autore čiji su filmovi uvršteni u natjecateljski program, za njih je bio organiziran izlet i druženje u Zlatnim goricama. S obzirom na relativno gust raspored programa Revije, izlet je bio prilika za razmjenu iskustava u neformalnom okruženju, ali istovremeno i prilika za upoznavanje ljepota Varaždinske županije.

U sklopu 48. Revije održan je i Vikend udruga članica HFS-a – naime, obzirom da se Revija svake godine u studenom odvija u drugome gradu, čini je idealnim punktom za sastajanje svih članica Saveza.

Mnoge su teme otvorene tokom godina, postoje mnoge mogućnosti za međusobne suradnje između članica Saveza i ima prostora da se Hrvatski filmski savez digne na novu razinu, razinu ovog vremena. Hrvatski filmski savez trenutno ima 47 članica udruga, odnosno kinoklubova, te je ovo idealna prilika i mjesto za

predstavljanja međusobnih programa, projekata, platforma, festivala, radionica itd., ali i za povezivanje udruga članica s revijskim autorima. Isto tako predstavnicima udruga članica pruža se uvid u službene revijske projekcije i nove filmske trendove. U sklopu Vikenda, organiziran je i okrugli stol pod nazivom „Od amaterizma ka profesionalizmu. Od profesionalizmu ka amaterizmu“ na kojem su govornici bili Nikica Gilić, Diana Nenadić, Vedran Šušar, Tonći Gaćina i Igor Bezinović.

Revija se održavala pod glavnim medijskim pokroviteljstvom VTV-a, Regionalnog tjednika i Varaždinskih vijesti, te web portali www.emedjimurje.hr, www.varazdinski.rtl.hr koji su izvještavali na dnevnoj/tjednoj bazi o Reviji, te postavili banner Revije na svojim stranicama. Studenti iz Kinokluba Karlovac napravili su emisiju o Reviji koju možete vidjeti na poveznici: <https://vimeo.com/193515084>

3. PROGRAMI U KINU TUŠKANAC

U 2016. godini nastavljen je redoviti repertoar kina koji uključuje filmske cikluse i gostujuće festivalske programe poput ciklusa švedskog suvremenog filma, in memoriam programa i godišnjica, ciklusa pedesetogodišnjaka, ciklusa frankofonskih filmova, programa Zagreb Film Festivala, Animafesta Zagreb itd. Nastavljen i već uhodan

program Kratkog utorka, na kojem je u četrnaest večeri prikazano oko sto deset kratkih filmova i jedan srednjemetražni. Na programima je gostovalo deset, gotovo isključivo internacionalnih gostiju, autora i kuratora. Velika većina filmova puštana je sa svojih originalnih formata, uglavnom filmskih kopija.

Također, u 2016. godini organizirano je i nekoliko novih programa:

- a) Kazalište na filmskom platnu – projekcije Shakespearovih komada koje su znatno povećale broj gledalaca i doveli sasvim novu publiku u kino.
- b) Četvrtak – dan za dokumentarni film – jednom tjedno na repertoaru su aktualni nagrađivani dokumentarci
- c) Propustili ste, pogledajte u Tuškancu - ranopopodnevne projekcije (u 17 sati) uspješnih i kvalitetnih novih svjetskih naslova koji su po ostalim art kinima završili svoju distribuciju
- d) program Pametno kino - subotnje filmsko kreativne matineeje za djecu (film za djecu i kreativna radionica na temu filma)
- e) Senzorne projekcije - program namijenjen djeci sa senzornim i motoričkim poteškoćama

Bitno je napomenuti kako je i mala dvorana kina mahom bila popunjena. Tako su u njoj organizirani sljedeći programi:

- a) Scenaristička škola Palunko (svaki ponedjeljak)
- b) Filmski klub (svaki utorak): projekcije antologijskih ostvarenja filmske uz uvodnu analizu - svjetsku klasiku vodio je Marko Rojnić, a hrvatsku Tomislav Šakić. U prosjeku svakoj je sesiji prisustvovalo petnaestak gledalaca, a broj zamjetljivo raste. U jesenjem ciklusu ulaz je bio moguć samo uz člansku iskaznicu što je, očekivano, povećalo broj članova;
- c) Večeri animacije u suradnji s ASIFA-om Hrvatska (svaka peta srijeda): program koji je organizirala ASIFA Hrvatske u suradnji s drugim članovima i ograncima ASIFA-e diljem svijeta u cilju populariziranja organizacije ASIFA kao najstarije međunarodne organizacije animatora, ali i animacije kao umjetnosti u kontinuiranim filmskim programima, debatama, tribinama, okruglim stolovima i predavanjima.

Tijekom ljeta prostor male dvorane je renoviran.

Velikom i malom dvoranom kina procirkuliralo je ukupno 39.911 gledatelja, što je čak 9.000 više gledatelja nego lani. Upravo zbog različitog tipa programa, kino Tuškanac,

mjesto je susreta za cjelokupnu populaciju: od one najmlađe, preko studentske populacije do umirovljenika.

Kino Tuškanac i kinoprikazivačka djelatnost neizostavne su sastavnice rada Saveza i na neki način ona posljednja spojnica između raznorodnih djelatnosti Saveza: revijske, obrazovne, izdavačke, arhivske i produkcijske. Kinoprikazivačka djelatnost Saveza je posljednja koja se razvila i kao takva nastala je upravo zbog kina Tuškanac, odnosno Filmskih programa. Isto tako, bitno je napomenuti da je kino Tuškanac certificirano od strane komisije FIAF-a za prikazivanje programa Hrvatskog filmskog arhiva.

4. IZDAVAČKA DJELATNOST

4.1. Diana Nenadić-Nenad Polimac (ur.), *BERKOVIĆ* (monografija)

Naklada: 500 primjeraka; 344 stranice, tvrdi uvez, ilustrirana.

Monografija *Berković* zato se ponajviše usredotočuje na onaj dio Berkovićeve kreativne ostavštine u kojem su se mogle združiti sve njegove „ljubavi“, a to se po prirodi stvari najlakše događalo u filmovima. Kad bi Berka pitali, tu množinu nedvojbeno bi zamijenila jednina njegova jedinstvenog prvijenca *Rondo*, a ni tada, u vlastitom remek-djelu, koje će gotovo osamljeno odjekivati i preko granica otužne Diletantije, ne bi vidio dovoljno razloga da mu se

posvećuje pozornost kao filmskom čovjeku. Berkovićevo filmsko djelo, dakako, neodvojivo je od drugih sastavnica njegove misleće i stvaralačke persone, što će se neizbježno provlačiti i drugim tekstovima, kako bi osvijetlili sve dimenzije rijetke pojave hrvatskoga filma i kulture. Tu obuhvatnu portretističku liniju u monografiji *Berković* započinje uvodni tekst Ive Škrabala, a nastavlja ga drugi blizak Berkovićev suradnik i prijatelj, Marko Grčić, „Random jednoga života“, koji otvara vrata kritičkom diskursu o veličanstvenoj rondoidnoj spirali jednoga filma i svim dramaturškim izazovima koje su pred scenarista i redatelja postavljale žene i šah, klasični dramski tekstovi i Mozart, njegova (auto)ironičnost i romantičnost i još pokoja neizlječiva slabost. *Rondo* će se, dakako s varijacijama na temu, tražiti i tamo gdje ga nominalno nema, kao što će se Berkovićeve prisutnost detektirati i ondje gdje se dosad slabo ili nikako zapažala. Nakon pomne analize četiriju igranih filmova i njihove kritičke recepcije iz nekoliko kritičarskih pera mlađe generacije, monografija dolazi i do još jedne sinteze Berkovićeve poetike, ovaj put iz perspektive koja mu je kao pripadniku muškoga roda i „prosvijećenom

patrijarhu“ bila strana, a tiče se reprezentacije ženskih likova u njegovim reprezentativnim fikcionalnim filmovima. Tekst koji je napisala njegova studentica dramaturgije Sanja Kovačević imao je prilike pročitati i nije se bunio. Nije imao ni razloga, jer je riječ o prvoj ozbiljnoj dramaturškoj studiji njegova igranofilmskog opusa, i to iz pera jedne, po njegovu shvaćanju, „nedokučive“ – žene. Slijedi vivisekcija kratkih dokumentarnih, igranih i namjenskih filmova, koji su dosad potpuno izmicali kritičkoj pozornosti, a sadrže moćne dokaze redateljeve rane esejističke, feljtonističko-kozerske budnosti, osobito izražene u njegovoj kolumnističkoj praksi posljednjih petnaestak godina života. Posebna se pozornost zatim posvećuje Berkovićevu shvaćanju scenaristike i nerealiziranim scenarijima, među koje se na kraju upisalo i dramsko djelo *Vladko Maček: tri razgovora*, u koje je ugradio nekoliko posljednjih godina života, svoje viđenje hrvatske povijesti dvadesetog stoljeća i njezinih ključnih aktera, a objavljeno je u vrijeme njegove agonije. Konačno, sam Berković dobio je priliku da se posthumno oglasi u prvom licu jednine, u biofilmografskom razgovoru koji je s njim u bolničkoj sobi vodio Nenad Polimac. Knjiga je promovirana u kinu Tuškanac, 20. travnja 2016. te u okviru Pulskeg filmskog festivala u srpnju 2016.

4.2. Sergej Lavrentjev, *O SCHMIDTU: Iz Rusije s ljubavlju*

Naklada: 300 primjeraka; 159 stranica, meki uvez, ilustrirana.

Od susreta s igranim filmom *Kraljica noći* (2001) na festivalu u ruskom Sočiju, kojemu je i danas jedan od selektora, ruski kritičar Sergej Lavrentjev ne ispušta iz vida njegova autora - hrvatskoga redatelja Branka Schmidta. Kad god je u prilici poziva ga u goste s

nekim novim filmom, ili pak hodočasti u Pulu kad je Schmidtov novi naslov u programu festivala. U međuvremenu proučava ono što je redatelj stvorio prije tog “fatalnog” milenijskog susreta, kada se, nakon kreativno kolebljiva razdoblja 1990-ih obilježena suzdržanom recepcijom kritike i publike, počinje vraćati u mladenačku formu i potom nizati iznenađujuće intrigantne filmove s britkim pogledom na hrvatsku stvarnost.

Ova knjiga, ujedno prva koju je neki strani publicist napisao o nekom hrvatskom filmskom redatelju, rezultat je te ljubavi iz daljine, s retrospektivnim pogledom koji seže do zrelog socijalizma i kinematografije u bivšoj jugoslavenskoj federaciji kao okviru nastanka Schmitova cjelovečernjeg debija *Sokol ga nije volio* i drugih ranih ostvarenja. Pišući jednostavnim publicističkim stilom ruski se kritičar dotiče mnogo čega: filmskoga života u

SSSR-u, komunizma i postkomunizma, festivala i položaja filmske kritike danas... Kao što u predgovoru knjige bilježi njegov hrvatski kolega Dean Šoša, „Lavrentjev iz daljine bez srama analizira Schimdtove filmove u europskom kontekstu“, dok promatrajući Schmidta iznutra „uviđa osebujan karakter koji je ovom redatelju omogućio da mlad dotakne vrh, padne do dna i onda u zrelim godinama režira najmlađe filmove naše kinematografije“.

Knjiga je promovirana u kinu Tuškanac, u okviru programa “Pozdrav ljetu”, 18. lipnja 2016, a potom i u okviru popratnog programa Pulskog filmskog festivala.

4.3. Jasmina Kallay, *NAPIŠI SCENARIJ: Osnove scenarističke teorije i prakse* (drugo, ponovljeno izdanje)

Naklada: 600 primjeraka; 161 stranica, meki uvez

Još od 1960. godine u nas nije bilo izdanja koje bi na strukovno specifičan, a cjelovit način, fokusirano pristupilo scenarističkoj teoriji i praksi. Primjenjujući najutjecajnije svjetske pristupe iz polja scenaristike na dugometražne igrane primjere iz domaće kinematografije, priručnik *Napiši scenarij* dr. sc. Jasmine Kallay napisan je s namjerom da unaprijedi, neovisno o neupitnom suvremenom razvoju scenarističke struke, i dalje bitno zanemaren teritorij hrvatskog audiovizualnog stvaralaštva. *Napiši scenarij* pritom je dio veće cjeline – istoimenog projekta u tiskanom, elektroničkom i videoformatu, kojim se želi potaknuti scenarističko obrazovanje i usavršavanje, a iza kojeg stoji Palunko, scenaristička platforma pokrenuta pri Hrvatskom filmskom savezu 2003. godine. Knjiga (prvo izdanje) prvi je put javno predstavljena u kinu Tuškanac, u okviru popratnog programa Zagreb Film Festivala, 16. studenog 2016, te u povodu tiska drugog izdanja i scenarističke radionice autorice Jasmine Kallay, u okviru Pulskog filmskog festivala u srpnju 2016.

4.4. Diana Nenadić-Silvestar Kolbas, *TANHOFER* (monografija)

Naklada: 600 primjeraka; 344 stranice, tvrdi uvez, ilustrirana.

U široj javnosti ime Nikole Tanhofera najčešće se povezuje s kulturnim klasikom *H-8...*, koji je režirao u mladim danima (1958); u užoj – filmu okrenutoj – cijeni ga se i kao redatelja

i kao filmskog snimatelja; najuži krug profesionalaca i prijatelja, koji mu se obraćao intimnijim nadimkom Tani, itekako zna da se njegova filmografija ne završava na jednom velikom filmu, a njegova vještina i talenti ne iskazuju samo u dvama najvažnijim filmskim zanimanjima, među kojima je cijeli radni vijek meandrirala linija njegove kreativnosti. Snimajući filmove, Tanhofer je znao i (za)glumiti – primjerice u Bauerovu *Sinjem galebu* (1953), scenarije nekih filmova prema kojima je snimao ili režirao sam je zamislio (*H-8...*) i/ili napisao (*Nije bilo uzalud*, 1957; *Svanuće*, 1964), svoju kinematografsku praksu artikulirao je u objavljenim stručnim i teorijskim tekstovima, a životna i profesionalna iskustva u prigodno pisanoj, ali stilski dotjeranoj memoarskoj prozi. Konačno, ne i posljednje, priče o njegovim snimateljskim inovacijama *in situ*, tehničkim izumima i eksperimentalnom *erosu* čine se neiscrpna. A one, među ostalim, nude ključ za razumijevanje i onih marginaliziranih sastavnica pedesetogodišnje karijere hrvatskoga filmskog klasika bez kojih nije moguće u potpunosti valorizirati ni onaj dio filmske baštine u kojem je kao kreativac sudjelovao.

Tanhoferovo zaigrano sveznadarstvo, rijetko među domaćim filmašima, zato se činilo kao logičan i prirodan okvir monografije njemu posvećene koja, uz naklon prema svom predmetu i želju da mu se što više približi, želi zadržati i potreban kritički odmak od

njegova djela, pokušavajući ga istodobno razumjeti uz pomoć i na prvi pogled „efemernih“ činjenica. Taj čin naknadna upoznavanja počinje (i završava) čitanjem dvaju portreta iz pera njegovih prijatelja i filmskih suradnika, onih koji su imali puno pravo oslovljavati ga nadimkom Tani. Prvi, povjesničar hrvatskoga filma i redatelj Ivo Škrabalo, nazvao ga je svojedobno hrvatskim filmskim „začinjavcem“, aludirajući time na njegovo kreativno vizionarstvo u okviru još nerazvijene poratne kinematografije, a njegov uvodni portret *Nedostižni filmski desetobojac* pritom se referira na sintagmu drugoga suvremenika, Zvonimira Berkovića, izrečenu u nekrologu prijatelju kao pohvala njegovim nebrojenim talentima i neobuzdanoj zaigranosti, smještenu na samu kraju ove knjige. Nažalost, suvremenika s kojima je

dijelio iskustva ranih filmskih dana ostalo je vrlo malo. Zato je glavni put do Tanhofera bio onaj koji – poštajući se pisanom poviješću, arhivskom građom i usmenom predajom, vodi od filma do filma, od filmskog teksta do kinematografskog i povijesnog konteksta, od snimatelja do redatelja, i natrag. Drugi put, onaj memoarski, otvorio je

posredno sam Tanhofer odgojivši niz generacija filmskih snimatelja i redatelja, na koje je prenosio mudrosti i zamke kinematografskoga zanata.

4.5. Hrvoje Selec (ur.), OD A DO V – Od Varaždina do animacije u 30 godina

Naklada: 400, 111 str; tvrdi uvez

Filmsko-kreativni studio VANIMA udruga je koja na području Varaždina djeluje od 1986, a bavi se stvaranjem animiranih filmova s djecom i mladima tijekom cijele školske godine. Godine 2005. uz godišnju produkciju VANIMA pokreće i ljetne radionice animiranoga filma, koje su prerasle u Ljetne filmske radionice. Od 2010. organizira VAFI - internacionalni festival animiranog filma djece i mladih, te se može reći da je aktivni kreator i neizostavni dionik kulturnog života u Varaždinu. Premda je utemeljena prije tri desetljeća, VANIMA je do danas zadržala svoju specifičnost – posvećenost animaciji. Nikada nije podlijegala unaprijed određenim pravilima i kalupima, a dječja mašta, sloboda stvaranja i učenje kroz igru – od početka su bili nit vodilja djelatnosti kluba i njegovih voditelja. Iako se u današnje digitalno doba sve pohranjuje na digitalne medije, papir je i dalje najbolji čuvar pisane riječi. Upravo zbog toga, i premda o VANIMI postoje nebrojeni članci u tiskanim i drugim medijima, u povodu 30. obljetnice utemeljenja varaždinskog kluba, njegovo djelovanje ukoričeno je u monografiji

koja ga smješta u vertikalni i horizontalni niz hrvatskog stvaralaštva djece i mladih, ali festivalske i kinoprikazivačke kulture, te istodobno predstavlja spomenik dosadašnjim uspjesima i najava ere koja slijedi. U uvodnom dijelu monografija donosi tekstove osoba koje su na različite načine pridonijele ugledu i postojanju VANIMA-e kroz desetljeća – od suosnivača i voditelja kluba (Dragica Vitez-Fišer, Srećko i Dubravka Lebinac), preko nekadašnjih varaždinskih kinoamatera (Margit-Buba Antauer) i djelatnika na području neprofесиjskog filma (Vera Robić Škarica), do najmlađih članova i/ili voditelja kluba, poput Sandre Malenica i Hrvoja Selega. Slijedi iscrpna filmografija naslova u produkciji VANIMA-e, te blok posvećen festivalu dječjeg animiranog filma VAFI i djelovanju kina Galerija. Izdavači monografije su Hrvatski filmski savez i Filmsko-kreativni studio VANIMA.

4.6. Zapis – bilten Hrvatskog filmskog saveza

U 2016. godini izašla su dva digitalna broja Zapisa-a:

- Posebni broj Zapisa posvećen je bio 18. Školi medijske kulture Dr. Ante Peterlić, održanoj u Trakošćanu 18. – 28. kolovoza 2016. Tekstove vezane uz ovogodišnja ili uobičajena predavanja i radionice napisali su predavači i voditelji: naša najistaknutija stručnjakinja za glazbu na filmu, muzikologinja Irena Paulus pedantno se pozabavila Glazbenim šarenilom nijemog filma; načelnica Odsjeka za zaštitu i restauraciju filmskog gradiva Hrvatskog filmskog arhiva u Hrvatskom državnom arhivu, Carmen Lhotka, vodi nas na Šetnju kroz restauraciju filma Nedjelja Lordana Zafranovića i upoznaje nas s filigranskim, dugotrajnim, mukotrpnim i kompliciranim postupkom obnove i spašavanja audiovizualne baštine; Midhat Ajanović tekstom Gluhi tutanj svakodnevnih osjećaja entuzijastički poticajno uvodi u filmski nadrealizam; Ana Đorđić i Jelena Modrić dijele iskustva vezana uz Metodičke vježbe za nastavu filma u srednjoj školi; Neven Vučković daje Uvod u autorsko pravo i legislativu u audiovizualnoj industriji. U razgovorima koje su vodili Ines Jokoš i Duško Popović, o značaju, bogatoj sadržajno-programskoj lepezi (trpezi), radionicama te obrazovnim, kreativnim, društvenim, društvenim i drugim odlikama škole, filmskog kampa u kojem „nema mrdanja“ i koji u deset dana *kampiranja* nudi satnicu jednog semestra studija, o njezinim radnim zadacima te stvaralačko-pedagoškim radostima govore predsjednica Hrvatskog filmskog saveza Vera Robić-Škarica kao i voditelji radionica Višnja Biti, Damir Čučić, Maja Flego, Edo Lukman, Tomislav Mršić, Darije Petković i Boris Poljak. Vlastitom rukom o beziznimno ugodnim i plodotvornim iskustvima druženja i rada u Školi pišu Dražen Ilinčić, Daniel Kušan, Snježana Tribuson i Slaven Zečević, a Janko Heidl osvrće se na nove knjige u nakladi Hrvatskog filmskog saveza: *O Schmidtu – Iz Rusije, s ljubavlju* Sergeja Lavrentjeva, *Oči Mildred Pierce – Ogledi iz kino-nostalgije* Petra Krelje, *Berković* grupe autora i *Napiši scenarij, osnove scenarističke teorije i prakse* Jasmine Kallay.
- 81. broj Zapisa, na čijoj naslovnici je fotografija iz kratkog igranog filma *Udaljeni glasovi*, nastalog u produkciji Blank-filmskog inkubatora. O realizaciji te dojmjljive ljubavno-ljubavničke crtice pišu njezin autor Mario Merdžan i glavna glumica Marina Stanger. Još se nekoliko tekstova u broju bavi Blankovim recentnim radovima. Veno Mušinović približava zagonetne Goste, voditelj Blankovih filmskih radionica Igor Jelinović postupke radioničkih pristupa koji su urodili zanimljivim dječjim filmovima Savjest Ree Jakšić i Crtići Marte Leš, Marta Leš vedro se spominje rada na svojim Crtićima, a Janko Heidl osvrće se na program Blankovih filmova prikazan u kinu Europa. Luka Čubrić prokomentirao je program hrvatskih kratkih filmova Kockice na 14. ZFF-u, Kristina Marić pozabavila se *punkom* 26. Animafesta, a Kristina Vrdoljak, Andrea Borović, Kristina Marić, Matej Beluhan, Ivan Ileković i Luka Čubrić su, kao polaznici Radionice filmske kritike 25. Dana hrvatskog filma, ukratko procijenili domete filmova prikazanih na tom festivalu, ponajviše pozornosti posvetivši pobjedničkom dokumentarcu *Dum spiro spero* Pere Kvesića. Popraćeni su i noviji hrvatski cjelovečernji filmovi *Martinac* Zdravka Mustaća, *Sve najbolje* Snježane

Tribuson, *S one strane* Zrinka Ogreste i *Ti mene nosiš* Ivone Juke. Višnja Vukašinović nadahnuto je iznova sagledala klasična ostvarenja *Ponedjeljak ili utorak* Vatroslava Mimice i *Kuća na pijesku* Ivana Martinca, dok je u rubrici *Iza kamere*, u prvome licu, podijelila svoja razmišljanja vezana uz nastanak njezina kratkog igranog filma *Osam načina da se prestanete osjećati usamljeno*.

4.7. Hrvatski filmski ljetopis

Projekt izdavanja filmološkog časopisa Hrvatski filmski ljetopis bio je zajednički pothvat Hrvatske kinoteke pri Hrvatskom državnom arhivu, Hrvatskog društva filmskih kritičara i Filmoteke 16 iz Zagreba, a danas je izdanje Hrvatskog filmskog saveza (sa središtem u Zagrebu). Uz potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Ureda za kulturu grada Zagreba, časopis je počeo izlaziti 1995. godine kao tromjesečnik, te je u dvadeset i drugoj godini tiskano 87 brojeva, a broj 88 / 2016. je izašao je početkom veljače 2017. Od 1999.

do 2000. časopis je tiskan u 900 primjeraka na 170 stranica (12 autorskih araka), od 2001. u nakladi od 1.000 primjeraka na preko 200 stranica. Od 2015. godine, zbog financijske situacije, uredništvo je odlučilo smanjiti nakladu na 500 primjeraka po broju. Na službenim stranicama

HFLJ-a moguće je pogledati sadržaje dosada objavljenih brojeva Hrvatskog filmskog ljetopisa te je omogućen slobodan pristup objavljenim brojevima, od 9/1997 do 60/2009, koji se nalaze u PDF arhivi, koja obuhvaća petnaest godišta Hrvatskog filmskog ljetopisa. Također moguće je pretražiti obilnu bazu podataka suradnika HFLJ.

Nakon što je 2015. godine uklonjeno zaostajanje u izlaženju brojeva za kalendarskom godinom, u 2016. obrađen je filmski i kritičarski opus hrvatskog klasika Mihovila Pansinija, interdisciplinarnе komponente filmskog medija i filmske umjetnosti (u suradnji s vodećim stručnjacima, kao što su muzikologinja dr. Irena Paulus i informatologinja prof. dr. Tatjana Aparac-Jelušić), kao i filmsko izdavaštvo, ponajviše recenzijama novih domaćih filmskih knjiga te hrvatskih prijevoda stranih filmoloških knjiga. Također, u 2016. uspostavljeno je i redovitije recenziranje strane filmološke literature, što će se intenzivirati u 2017. godini, u suradnji s vodećim kritičarima i drugim stručnjacima mlađe i srednje generacije iz različitih hrvatskih sredina te iz inozemstva. Potonje je važno i zbog rastuće filmske i filmološke literature u Hrvatskoj i inozemstvu. Ljetopis prati i ključne domaće festivale, pri čemu sudjeluje u organizaciji

radionica za mlade kritičare i povremeno objavljujem i najbolje tekstove s tih radionica, radeći tako na obnavljanju filmske struke u Hrvatskoj uvođenjem mladih ljudi u proučavanje filma, posebno usmjeravajući mlade kritičare na hrvatski film. Ljetopis se trudi pratiti i kinotečne programe u Zagrebu (Kino Tuškanac, galerije i drugi centri kulture), Splitu (Zlatna vrata), Rijeci (Art-kino Croatia) i drugim gradovima.

U 2016. godini, s predviđenim snažnim rastom u 2017., Hrvatski filmski savez je kao izdavač Hrvatskog filmskog ljetopisa znatno intenzivirao promotivne i edukativne aktivnosti povezane s objavom časopisa u tiskanom i digitalnom obliku, s osnovnim ciljem povećanja njegove vidljivosti i dostupnosti stručnom i općem čitateljstvu. U tom cilju honorarno je angažiran Silvestar Mileta, izvršni urednik časopisa te kritičar s bogatim medijskim i promidžbenim iskustvom, kao voditelj promocije Hrvatskog filmskog ljetopisa. Središnji projekt promocije časopisa u 2016. predstavljaju "Ljetopisove filmske večeri" – program prikazivanja filmskih klasika povezanih s tematom aktualnog broja, popraćen filmskim tribinama i gostovanjima uglednih filmologa i kritičara, s kojima ćemo nastaviti i u 2017. godini:

- Prve "Ljetopisove filmske večeri" održane su u Kinu Tuškanac 1. 4. 2016. s prikazivanjem Ludog Pierrota Jean-Luca Godarda i tribinom o filmskom snimanju, uz gostovanje snimatelja Dragana Markovića, Dinke Radonić i Silvestra Kolbasa (u suradnji s Akademijom dramske umjetnosti, Hrvatskom udrugom filmskih snimatelja i Francuskim institutom) te kritičarke Višnje Vukašinić. Cjelovečernji program okupio je oko stotinu posjetilaca.
- Druge "Ljetopisove filmske večeri" održale su se 9. 10. 2016. u velikoj dvorani kina Tuškanac povodom tematskog bloka časopisa posvećenog velikanu hrvatskog eksperimentalnog filma, začetniku ideje antofilma i jednom od pokretača Genre Film Festivala (GEFF) Mihovilu Pansiniju (1926. - 2015.). Prikazivala su se njegova restaurirana djela (Osuđeni, 1954.; Scusa signorina, 1963.) te izbor filmova sudionika festivala (Vinka Rozmana, Karpa Godine, Tomislava Peteka, Divne Jovanović...). U drugom dijelu programa po prvi put na jedinstvenoj projekciji okupljeno je pet međunarodno nagrađivanih radova nastalih u produkciji

**Ljetopisove
filmske večeri**
GEFF i poslije GEFF-a

nedjelja
9. listopada 2016.
u 19 sati
kino Tuškanac

Kinokluba Zagreb o 50. obljetnici GEFF-a. Filmovi Dalibora Barića (Nepoznate energije, neidentificirani osjećaji, 2015.), Tomislava Šobana (Kraj, 2015.), Petre Zlonoge (Dota, 2016.), Dragana Mileusića i Željka Serdarevića (X Tape, 2015.) te Darka Vidačkovića (Machinae Novae 002, 2016.) nisu tek puki hommage GEFF-u, već jedinstveni filmski događaji koji autorski preoblikuju njegove osnovne inspiracije uz pomoć suvremenih spoznaja i tehnika. O hrvatskom eksperimentalnom filmu od 1960-ih do danas i nasljeđu Mihovila Pansinija na tribini su gostovali Petra Belc, Ivan Ramljak, Vedran Šuvar i Nikica Gilić.

Kako bi se adekvatno predstavio ovaj projekt javnosti poduzet je i potpuni redizajn promotivnih materijala – osmišljeni su i izrađeni novi plakati i digitalni flyer, osvježene su službene internetske stranice i stranice društvenih mreža časopisa, koje sada (što je značajno s distribucijskog aspekta) omogućuju i online kupnju te digitalnu pretplatu na časopis. Mogućnost digitalne pretplate olakšava rast broja pretplatnika, kako među pojedinačnim korisnicama, tako i među institucijama, poput knjižnica ili fakulteta. Osvježenje internetskih stranica podrazumijeva i lakši pristup i pretraživanje neprocjenjive baze starijih brojeva časopisa. Važno je napomenuti kako je Ljetopis svojim sadržajem ne samo aktualne, već prije svega antologijske prirode – stoga se uz promociju aktualnog broja nizom manjih promotivnih akcija uvijek obavlja i promocija proteklih brojeva čiji temati često imaju i leksikonsku, referencijalnu vrijednost za istraživače i poštovatelje filma.

Druga važna točka plana promocije časopisa u 2016. godini bila je vidljivost i dostupnost časopisa u cijeloj Hrvatskoj (minimalno regionalnim središtima). Naime, uredništvo časopisa organiziralo je prigodna gostovanja i promotivnu prodaju na filmskim festivalima u Zagrebu (ZagrebDox, Animafest), Splitu (Festival mediteranskog filma) i Puli (Pula Film Festival), također uz popularna predavanja o svim aspektima filmske umjetnosti (primjerice, u Splitu su na tribini o film noiru gostovali kritičari Marko Njegić i Miro Nikolić). Časopis je uz to, nakon mnogo godina, zahvaljujući suradnji s udrugom za mlade Info zona, od srpnja 2016. ponovno dostupan u fizičkom obliku i čitateljima Splita i okolice. U 2017. godini nizom lokalnih suradnji isto se namjerava ostvariti i u drugim hrvatskim gradovima – i pored postojanja mogućnosti online kupnje, fizička dostupnost čitateljima ukida trošak poštarine, ali je i izniman doprinos regionalnoj vidljivosti (ukoliko se uparuje s filmskim događanjima koji educiraju lokalnu publiku). Uredništvo časopisa predstavilo je svoj rad u emisijama HRT-a "Posebni dodaci", "Kronike Pula Film Festivala", "Vijesti iz kulture" i dr. Svi relevantni tiskani, televizijski, internetski i radijski mediji redovito primaju obavijesti o izlasku časopisa i drugim aktivnostima uz njega vezanima (filmske večeri itd.), pa je arhivirano stotinjak medijskih objava o časopisu u proteklom razdoblju, većinom u medijima specijaliziranim za kulturu ili onima koji još posjeduju kulturne rubrike (npr. Tportal, Kulturpunkt.hr, Novi list itd.). Naposljetku, uredništvo časopisa vrlo je aktivno na Facebook stranicama u komunikaciji s čitateljima, njihovoj edukaciji i razonodi.

5. DJELATNOST FILMSKOG I VIDEO ARHIVA

Hrvatski filmski savez od 1974. utemeljuje i održava vlastiti filmski i videoarhiv u kojem je pohranjeno više od 600 filmskih naslova i 4000 videoradova nastalih u razdoblju od 1928.-2016. godine. Filmski fond HFS-a čine neprofesijski filmovi nastali u hrvatskim kinoklubovima, amaterski filmovi djece i mladeži, djela hrvatskih nezavisnih autora, avangardnih i videoumjetnika, audiovizualna dokumentacija važnih događanja tijekom povijesti neprofesijskog filma i HFS-a, utemeljena 1963. godine. U dogovoru s Hrvatskom kinotekom od 2001. godine cjelokupna filmska građa iz filmskog/video arhiva Saveza nalazi se u Kinoteci radi zaštite i čuvanja u depoima Kinoteke, izrađuju se i zaštitne kopije, a radi veće dostupnosti filmska građa se presnimava na video i digitalne formate. Tako priređena, građa se pohranjuje u posebnom depou Hrvatskog filmskog arhiva pri Hrvatskom državnom arhivu na komercijalnoj osnovi. Uz audiovizualnu građu, HFS održava i ažurira arhiv prateće dokumentacije (sinopsisi, scenariji, knjige snimanja, fotografije, korespondencija, plakati i drugi promidžbeni materijali) koji se prema zaštitnim i sigurnosnim standardima struke pohranjuje kod ugovorenog arhivara. Filmski i video arhiv HFS-a od ključne je važnosti ne samo za provođenje redovnih aktivnosti Hrvatskog filmskog saveza (obrazovni programi, prikazivački programi, distribucija i razmjena programa i dr.) nego i za brojne korisnike – studente, istraživače, kustose, kuratore i sve one koji se zanimaju za proučavanje neprofesijskog filmskog stvaralaštva, kao i povijest hrvatskog avangardnog filma koji je njegova bitna sastavnica. Vrijedni naslovi iz arhiva, osobito oni koji pripadaju antologiji hrvatskog eksperimentalnog filma i videa obnavljaju se, kopiraju i digitaliziraju, kako bi bili dostupni za gledanje individualnim korisnicima kao i kulturnim institucijama u zemlji i inozemstvu (filmski centri i festivali, muzeji, galerije, obrazovne i znanstvene ustanove) koje priređuju retrospektive hrvatskoga filma, autorske večeri, kustoske i konferencijske programe. Tijekom 2016 godine arhivska djelatnost obuhvaćala je sljedeće aktivnosti i programe:

- digitalizacija i digitalna restauracija igranog filma *Nedjelja* Lordana Zafranovića
- zaštita i digitalna restauracija filmova Tomislava Gotovca
- arhiviranje recentne produkcije neprofesijskog filma i filmskih radionica
- distribucija pojedinačnih filmova i tematskih programa iz filmskog i video arhiva

Tijekom 2016. godine arhivskim uslugama (kopiranje, izrada i slanje fajlova i fotograma, priprema podataka, kuratorskih uvoda, sinopsisa i komentara, te sudjelovanjem kuratorice na okruglim stolovima i tribinama), servisirao je, među ostalima, sljedeće programe:

1. Festival Punto de Vista, Pamplona (Španjolska), 8-14. 2. 2016; *Dva vremena u jednom prostoru* I. L. Galete u programu „Ten Years Older“, vidjeti na: http://www.puntodevistafestival.com/en/ultima_edicion.asp?IdSeccion=51&IdContenido=242.

2. Izložba u okviru konferencije „50 godina Sporazuma između Jugoslavije i Austrije o zapošljavanju radnika u Austriji 1966.-2016.“, Filmcasino, Beč, 7-26. 4. 2016; filmovi *Putnici Eldorado expressa* i *Jesenice-Stuttgart* Miroslava Mikuljana; vidjeti na: <https://www.uibk.ac.at/zeitgeschichte/newsletter/01-2016/anwerbeabkommen.html>.
3. 25. dani hrvatskoga filma, Zagreb, 21-24. 4. 2016; popratni programi – filmovi *Zapping* Milana Bukovca, *Kangaroo Court* Ivana Faktora i *Bouquet* Zdravka Mustaća; www.danihrvatskogfilma.net.
4. GoEast – festival srednjoeuropskog i istočnoeuropskog filma, Wiesbaden, 20-26. 4. 2016; program „Beyond Belonging“ s filmovima Mihovila Pansinija, Tomislava Gotovca i Ivana Ladislava Galete), vidjeti na: <http://www.filmfestival-goeast.de/en/sektionen/Beyond%20Belonging>.
5. Međunarodni projekt The 5C (Cine-Caravan: City-Cinema-Culture), Split, 10-12. 6. 2016; filmovi Ivana Martinca, Ante Verzottija, Lordana Zafranovića i Borisa Poljaka u okviru radionice/predavanja D. Nenadić „Splitska škola filma: *underground* s mediteranskim licem“; vidjeti na: <https://balkanskikulturnikrug.wordpress.com/2016/05/13/workshop-split-film-school-underground-with-a-mediterranean-face/>
<https://balkanskikulturnikrug.wordpress.com/2016/05/29/split-film-school-screening/>
6. Projekcija filmova i okrugli stol: „Arhivi alternativnog filma i 'vreme kinoklubova““, Zagreb, Galerija Greta, 8. 10. 2016; filmovi *Početak vremena* G. Švoba, *Amargedon ili kraj* I. Martinca i *Zastajkivanje* H. Turkovića; uz sudjelovanje kuratorice Arhiva HFS-a na okruglom stolu; vidjeti na: <http://greta.hr/8-10-2016-arhivi-alternativnog-filma-i-vreme-kinoklubova/>.
7. Međunarodni festival dokumentarnog filma Jihlava, 25-30. 10. 2016; *Ubrzanje* Ivana Martinca u programu „Conference Fascinations“; vidjeti na: <http://www.dokument-festival.com/database/movie/28971%7CUbrzanje>.
8. Program „Barutana 016“, Muzej likovnih umjetnosti, Osijek, 1-6. 9. 2016; program „Početnica 1, 2, 3: filmovi Mladena Stilinovića“, uz uvodno predavanje D. Nenadić; vidjeti na: <http://www.muuh.hr/novosti/informacije-i-obavijesti/948-mlu-barutana-016.html>.
9. Festival „Budućnost je među tvojim nogama: seksualnost i rodu jugoslavenskom alternativnom filmu i videu“, Skopje, Kino Frosina, 21-30. 10. 2016; filmovi *In continuo* i *Ekvilibrij* Miroslava Mikuljana.
10. Izložba „Kretanje u krug“ u okviru One Take Film Festivala, Gliptoteka HAZU, Zagreb, 21-23. 10. 2016; *Pravac (Stevens-Duke)* i *Kružnica (Jutkevič-Count)* Tomislava Gotovca; vidjeti na: http://www.onetakefilmfestival.com/2016/hrv/index_hrv.php
11. Art Basel – Soundscape Park, New World Symphony Center, Miami Beach, 30. 11-3. 12. 2016; posredovanjem berlinske Galerije Gregor Podnar, u programu

„Film&Sound“ predstavljen eksperimentalni film *Ella* Tomislava Gotovca; vidjeti na: <https://www.artbasel.com/catalog/artwork/46815>.

12. Program „Prozori“, Multimedijalni centar Sveučilišta u Zagrebu; siječanj-prosinac 2016; filmovi *Scusa signorina* M. Pansinija, *Zidovi, kaputi, sjene* M. Stilinovića, *Monolog o Splitu* I. Martinca, *Ljudi u prolazu II* Lordana Zafranovića, *Karanfil* Ranka Kursara; vidjeti na: www.dokumentarni.net.

6. PRODUKCIJA HRVATSKOG FILMSKOG SAVEZA

6.1. Minjonja Njanjonja

Kratki igrani film Josipa Lukića „Minjonja Njanjonja“ nastao u okviru projekta „Palunko“ prikazan je krajem travnja na Međunarodnom festivalu kratkog filma u Bruxellesu, na festivalu Kratki na brzinu početkom svibnja u Sv. Ivanu Zelini, na Festivalu mediteranskog filma u Splitu početkom lipnja, kraljem ljeta na Festivalu kratkog filma u Ljubljani, Kraljevskom filmskom festivalu u Kraljevu i Balkan Film Food Festivalu u albanskom gradiću Podgradecu, u listopadu na Tuzla Film Festivalu južnoslavenskog filma i Filmskom frontu u Novom Sadu, a početkom studenog prikazan je na Braunschweig International Film Festival u Njemačkoj.

6.2. Martinac

Dugometražni dokumentarni film Zdravka Mustaća „Martinac“ prikazan je na 25. Danima hrvatskog filma u Zagrebu krajem travnja

6.3. Noćas

Dokumentarni film „Noćas“ Zdravka Mustaća prikazan je na festivalu Kratki na brzinu početkom svibnja u Sv. Ivanu Zelini, na Tirana International film Festival koji se početkom lipnja održavao u glavnom gradu Albanije, te na filmskom festivalu o ljudskim pravima, Human District, koji se krajem lipnja održao u Beogradu

6.4. Rakijaški dnevnik

Dugometražni eksperimentalni film „Rakijaški dnevnik“ Damira Čučića prikazan je početkom svibnja u okviru selekcije Panorama Europe u njujorškom muzeju MOMI.

6.5. Sve bih ostavio ovdje

Tijekom lipnja završeni eksperimentalni film „Sve bih ostavio ovdje“ Ivana Faktora. „Sve bih ostavio ovdje“ premijerno je prikazan na međunarodnom festivalu

eksperimentalnog filma „25fps“ u Zagrebu, a krajem listopada i na Međunarodnom festivalu dokumentarnog filma u Jihlavi.

6.6. Oni samo dolaze i odlaze

Početak srpnja dovršen je dokumentarac „Oni samo dolaze i odlaze“ Borisa Poljaka. Distribucija filma pomaknuta je za 2017. godinu.

6.7. Liga džentlmena

U finalnoj fazi postprodukcije je dugometražni dokumentarac „Liga džentlmena“ Silvija Mirošničenka.

6.8. Sve o mom bratu

U fazi razvoja scenarija je dugometražni dokumentarac „Sve o mom bratu“ Mladena Matičević.

6.9. U potrazi za izgubljenom državom

U postprodukciji je dokumentarni film „U potrazi za izgubljenom državom“ Dinke Radonić i Marije Ratković Vidaković, koji je bio uvršten na radionički program Rough Cut Boutique u okviru Sarajevo Film Festivala.

6.10. Pravo na dom

Dokumentarcu „Pravo na dom“ Zdenka Jurilja odobrena su sredstva za produkciju krajem godine. S obzirom da je većina filma snimljena, završetak istoga očekuje se u prvoj polovici 2017.

7. KOORDINACIJSKE I POTICAJNE FUNKCIJE SAVEZA

7.1. Sudjelovanje predstavnika HFS-a na filmskom festivalu UNICA

Uspješno predstavljanje hrvatskih filmova na ovogodišnjoj UNICA-i, Svjetskom festivalu neprofесиjskog filma, koja je održana u rumunjskom gradu Suceavi od 19. do 26. kolovoza, sjajno je zaključeno s dvije medalje i jednim posebnim priznanjem.

Zlatnu je medalju osvojila mlada redateljica Judita Gamulin za svoj kratkometražni igrani film „Cvijeće“, o jednom običnom obiteljskom posjetu očevima koji dijele sobu u bolnici. Članovi žirija su nakon projekcije filma javno iznosili svoja mišljenja o djelu, a posebno su bili impresionirani ugođajem, dijalozima i jako dobrim radom s glumcima. Naglašen je odabir jedne tako životne teme za scenarij u kojemu su problemi mlađih generacija postavljeni nasuprot onih starijih. Istaknuto je da je film profesionalno snimljen te da se

u njemu svi mogu prepoznati. Brončanu medalju na ovogodišnjoj UNICA-i osvojio je Zorko Sirotić za dokumentarni film „Kupus na lešo“ u kojemu prikazuje jedno jutro provedeno s prijateljem koji boluje od raka. Članovi žirija istaknuli su da autor umješno prikazuje jedan zatvoreni unutrašnji svijet postavljen u mikroskopski

ambijent. Istaknuli su da je film prije osobna vizualna drama nego dokumentarni film. Osim naglašene ugođajnosti i dojmljive vizualne strane filma, istaknuta je i glavna tema, u kojoj oboljela osoba mijenja rutinu uzimanja lijekova s rutinom kuhanja, tražeći na taj način svrhu postojanja. Posebno priznanje osvojio je nagrađivani animirani film „Vučje igre“ Jelene Oroz, o tri mala vuka koja zajedno provode jedno poslijepodne.

Hrvatsku selekciju na UNICA-i ove je godine činilo pet filmova mladih filmaša. Filmove je odabrala filmska kritičarka Diana Nenadić, a uz „Cvijeće“, „Kupus na lešo“ i „Vučje igre“, selekciju su još činili dokumentarni „Hrvatska djeвица“ Sunčice Ane Veldić i Olje Budimir te animirani film „Apokalipsa“, skupni uradak mladih filmaša iz Narodnog sveučilišta Dubrava. Žiri je istaknuo da su hrvatski filmovi, iako iznose mnoge probleme, profesionalno snimljeni te da su mladi autori koji se natječu u amaterskom programu praktički već profesionalci. Pobjednički filmovi bili su prikazani na ceremoniji zatvaranja 48. Revije hrvatskog filmskog stvaralaštva odraslih održanoj od 25. do 27. studenog u Varaždinu.

7.2. Sudjelovanje djece i mladih kao članova međunarodnih žirija na filmskim festivalima

Revija hrvatskog filmskog stvaralaštva djece i Filmska revija mladeži u proteklih nekoliko godina pozicionirali su se i na međunarodnoj sceni. U tom kontekstu, ponajbolji filmaši s obje Revije putovali su festivale partnere gdje su sudjelovali na radionicama ili kao članovi međunarodnog žirija djece i mladeži. Ovim programom procirkuliralo je 30 djece i 13 mentora iz:

- Dubrovnik (AVC Dubrovnik i udruga Luža)
- Male Subotice (OŠ Tomaša Goričanca)
- Karlovca (Kinoklub Karlovac)
- Zagreba (udruga Blank, udruga Hodači po žici, udruga ZAG, Klasična Gimnazija i XIII. Gimnazija)
- Fužina (OŠ Ivanke Trohar)
- Gunje (SKIG Gunja)
- Slatine
- Zaprešića (FKVK Zaprešić)
- Petrinje (Srednja škola Petrinja)
- Čakovca (ŠAF-a Čakovec)

Oni su boravili na sljedećim međunarodnim festivalima i radionicama za djecu i mlade:

- MICE – međunarodni festival filmova djece i mladih u Španjolskoj
- Pasencia International Youth Film Festivalu u Španjolskoj
- Giffoni Georgia u Gruziji
- Giffoni Experience u Italiji
- Prodigy Campu u SAD-u
- International Youth Media Summitu u Nepal
- Next Film Festivalu u Danskoj
- Wicked Wales Film Festivalu u Walesu (UK)
- Giffoni Macedonia u Makedoniji
- All American High School Film Festivalu u SAD-u
- Plural + Youth Video Festivalu u SAD-u;

Djeca su bili članovi međunarodnog žirija ili sudionici različitih radionica, dok su mentori sudjelovali bilo kao voditelji radionica (8) bilo kao chaperoni (5).

7.3. Sudjelovanje Hrvatskog filmskog saveza na 4. Festivalu tehničke kulture

Hrvatski filmski savez svojim kreativnim radionicama u okviru Festivala tehničke kulture posebno se potrudio spojiti tehničku kulturu s umjetnošću. Savez se, uz podršku udruge članice Kinokluba Karlovac, koji je također članica ZTK Karlovačke županije i grada Karlovca predstavio na festivalu s tri radionice i zanimljivim filmskim kvizom:

- Radionicu igranog filma u jednom kadru u dva termina vodili su prof. Ivančica Šebalj (OŠ Dubovac, Karlovac) i učitelj Jura Troje (OŠ I.G.Kovačića, Zagreb)
- Radionicu stop animacije vodila je učiteljica Irena Gažan (OŠ Banija, Karlovac)
- Radionicu stop animacije za osobe sa senzo-motoričkim poteškoćama vodile su dipl. radni terapeut Ivana Štedul (udruga Stope) i voditeljica filmske družine pri

Kinoklubu Karlovac, Ksenija Sanković. Na ovoj radionici sudionici su bili štitenici udruge „Rajska ptica“ iz Karlovca.

- Učiteljica Bogdanka Conjar (OŠ Grabrik, Karlovac) zaslužna je za inventivni filmski kviz koji je oduševio najmlađe posjetitelje, ali i njihove roditelje.

Bitno je napomenuti da su svi voditelji radionica dugogodišnji polaznici Škole medijske kulture „Dr. Ante Peterlić“, gdje su stekli znanja i vještine za provođenje aktivnosti u okviru razvijanja medijske pismenosti i medijske kulture. Filmovi nastali u okviru radionica biti će dostavljeni nakon završnog procesa post produkcije.

Također, za vrijeme cijelog trajanja Festivala aktivnosti Saveza su uključivale i izlagački prostor koji se sastojao od prezentacije revijskih i obrazovnih programa Saveza (Revije

hrvatskog filmskog stvaralaštva djece, Filmske revije mladeći i Four River Film Festivala, Filmski radionica za djecu i mlade u Kraljevici i Škole medijske kulture) putem filmova projiciranih na plazma ekranu nastalih u okviru navedenih programa, ali i izdanja Saveza koji su popratni sadržaji tih programa.

Hrvatski filmski savez i Kinoklub Karlovac popratili su održavanje cijelog festivala i u svrhu stvaranja AV dokumentacije HZTK. Svi materijali napravljeni za navedene potrebe dostupni su na: <https://vimeo.com/album/4380717>

7.4. Poticanje razvoja kinoklubova u novim sredinama

Kao svojevrsna uvertira 54. Reviji hrvatskog filmskog stvaralaštva djece u Makarskoj je za vrijeme proljetnih praznika održana radionica TV reportaže „Mala makarska televizija“. Na radionici je sudjelovalo osam učenika i nastavnica iz makarskih osnovnih škola, a voditeljica je bila Ivana Rupić, profesorica likovne kulture i voditeljica filmske i foto grupe u OŠ Jurja Šižgorića iz Šibenika. Radionica je bila strukturirana u tri faze, kroz koje su uz teoretski i praktični dio polaznici mogli proći cijeli filmski proces od koncepta, preko snimanja do montaže. Cilj radionice je bio upoznati polaznike s kreativnim i edukativnim procesom snimanja, te potaknuti razvoj filmskih i video grupa u makarskim školama. Izvršna radionica! Nisam očekivala ovako intenzivan i dinamičan rad. Poseban gušt mi je bio promatrati djecu koliko su se uživjela i koliko im je lijepo bilo, baš su uživali. Osobno sam dosta toga naučila. Posebno bih pohvalila voditeljicu Ivanu koja nas je tako s nekom lakoćom vodila kroz radionicu i tako ugodno prenosila znanje. Ona je vodila radionicu dajući svojih sto posto i zahvalna sam joj na tome. – kazala je Marina

Srhoj, učiteljica Hrvatskoga jezika. Premijera filma održana je 26. ožujka u dvorani makarskog vatrogasnog doma koja je bila popunjena do posljednjeg mjesta.

7.5. Zajednički programi s udrugama članicama: Mini radionice animiranog filma

Mini radionice animiranog filma, u organizacije GFR Film i Video, udruge članice Hrvatskog filmskog saveza održane su u okviru Požeškog filmskog tjedna (23. svibnja – 27. svibnja), a voditelj radionica bio je Aleksandar Muharemović (Video klub Mursa iz Osijeka). Ovim projektom učenicima nižih razreda požeških osnovnih škola omogućen je prvi susret s animacijom, te da se okušaju u stvaranju animiranih filmova i steknu osnove kompjutorske 2D animacije. Kratkim radionicama kroz igru i zabavu nastojalo se kod djece razviti njihove kreativne potencijale, te korak po korak pokazati kako vlastitom sposobnošću mogu oživjeti crtež. Kroz radionice je prošlo 54 polaznika. Drugi cilj radionica je animacija stručnih ljudi u školama koje su participirale u programu (profesori likovnog odgoja, informatike, voditelji filmskih družina) koji bi poslije svojim radom mogli omogućiti svojim učenicima da se i dalje nastave kreativno i umjetnički razvijati.

7.6. Ostale koordinacijske i poticajne aktivnosti

Što se tiče koordinacijskih i poticajnih funkcija Saveza, potrebno je posebno istaknuti sudjelovanje Saveza u stručnoj raspravi o prijedlogu Cjelovite kurikularne reforme za rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje. Naime, Udruga

za promicanje vizualne kulture OPA i Hrvatski filmski savez organizirale su 28. travnja okrugli stol o sadržajima i mjestu medijske kulture u prijedlozima kurikuluma

Umjetničkog područja, kurikulumima Hrvatskog jezika te Likovne kulture i Likovne

umjetnosti. Osim same reforme, teme rasprave bili su i načini učenja i poučavanja medijske kulture u osnovnoj i srednjoj školi, mogućnosti školskih kurikulumata i projektne nastave, mogućnosti učenja i poučavanja medijske kulture u izvaninstitucionalnom okruženju te stručno osposobljavanje nastavnika u području medijske kulture. U raspravi su sudjelovali Diana Greblički-Miculinić (OŠ Špansko Oranice), članica stručne radne skupine za Hrvatski jezik, Gordana Košćec Bousfield (OŠ Poliklinike SUVAG), suosnivačica Udruge OPA i članica stručne radne skupine za Likovnu kulturu i Likovnu umjetnost, Tomislav Seletković (OŠ Kralja Tomislava), član stručne radne skupine za umjetničko područje, Mirela Barbaroša-Šikić, savjetnica za Hrvatski jezik u Agenciji za odgoj i obrazovanje, Marija Ratković Vidaković, tajnica Hrvatskoga filmskog saveza, i Uroš Živanović, voditelj projekta filmske pismenosti u Hrvatskom audiovizualnom centru. Raspravu je moderirala Ida Loher (OŠ Šestine), članica stručne radne skupine za Likovnu kulturu i Likovnu umjetnost te suosnivačica Udruge OPA.

Također, kako bi se prikupio dio novčanih sredstava za kupnju opreme (projektor, platno i laptop) potrebne za izvođenje nastave fakultativnog predmeta Filmska umjetnost u XIII. gimnaziji u Zagrebu, jednoj od rijetkih hrvatskih srednjoškolskih ustanova koja provodi kontinuiranu filmsku edukaciju, početkom svibnja u kinu Tuškanac prikazan je film *Vječni sjaj nepobjedivog uma (Eternal Sunshine of the Spotless Mind, Michel Gondry, SAD, 2004.)*, nagrađen brojnim značajnim nagradama, među kojima i Oscarom, kao temeljni dio akcije „Puk'o mi film“. Prihod od prodanih ulaznica namijenjen je nastavi filma u XIII. gimnaziji. U okviru akcije sakupljeno je 4.562,00 kune.

U sklopu seminara *Recollecting the Future*, koji se sredinom travnja održao u Petrovcu na crnogorskoj obali, a krajem listopada i u Sarajevu, predstavljen je rad Hrvatskog filmskog saveza. Prezentaciju raznovrsnih djelatnosti Saveza održali su Ksenija Sanković, Kristina Dorić i Stipe Radić. *Recollecting the Future* je Erasmus + projekt kojega kordinira berlinska nevladina udruga Memos e.V., a okuplja organizacije različitih sfera djelovanja s prostora nekadašnje Jugoslavije kojima je pak zajedničko da rade s mladima. Cilj je projekta dijeljenje iskustava i povezivanje u svrhu narednih djelatnosti, a Savez se tako našao uz različite organizacije iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Makedonije i Srbije. U skladu s temom seminara, poseban je naglasak prezentacije rada Saveza stavljen na djelatnosti vezane uz rad s djecom i mladima. Okupljeni su saznali ponešto o aktivnostima Saveza u održavanju festivala i radionica, radu s udrugama članicama, nagrađivanju najboljih mladih filmaša te međunarodnoj suradnji kojoj je cilj da talentirani filmaši sudjeluju na svjetskim festivalima i upoznaju vršnjake iz različitih dijelova svijeta.

Agencija za elektroničke medije i UNICEF, u suradnji s partnerima (ADU, FPZG, HAVC i HFS), predstavili su sredinom lipnja internetski portal medijskapismenost.hr namijenjen informiranju i edukaciji roditelja, dječjih skrbnika i učitelja o medijskoj pismenosti. U okviru prezentacije prikazan je animirani film "Ništ' me ne zanima" Škole animiranog

filma Čakovec kao vrstan primjer medijske pismenosti u kontekstu dječjeg filmskog stvaralaštva.

Hrvatska delegacija boravila je u slovenskom gradu Trbovlju gdje se sredinom studenog održavao međunarodni projekt "Kakav bi bio svijet?" U projektu je sudjelovao Hrvatski filmski savez zajedno s partnerima iz Njemačke, Mađarske i Slovenije, a našu delegaciju, činili su učenici iz zagrebačke XIII. Gimnazije. Timovi su tijekom projekta snimali filmove na gore zadanu temu, koji su svoju premijeru imali posljednji dan radionice.

Hrvatski filmski savez u 2016. je započeo, a u 2017. nastavio sudjelovanje kao partner i u međunarodnom projektu Action!Research: a New European Methodology for Film Literacy (Djelovanje! Istraživanje: Nova europska metodologija za filmsku pismenost), financiranom od strane Europske unije kroz programa Media Kreativne Europe čiji je cilj razvijanje zajedničke metodologije koja bi u svrhu promicanja filmske kulture u školama bila primjenjiva u različitim društvenim kontekstima. U svakoj od zemalja partnera (Italija, Rumunjska, Slovenija, Hrvatska) provest će se posebni "laboratoriji filmske pismenosti" u sklopu kojih bi se, u radu s mladima, koristili filmovi s temama europske integracije, pitanja migracije ili međukulturnog razumijevanja. Prva faza projekta bila je postavljanje zajedničke metodologije koja se bazira na pedagoškom pristupu. U toj fazi su aktivno biti

uključeni, kako učitelji osnovnih škola tako i roditelji. U drugoj fazi, koja će se provoditi od siječnja do svibnja 2017. godine, razvijena će se metodologija implementirati i testirati u osnovnim školama. Svi će partneri koristiti zajedničke alate razvijene tijekom prve, pripreme faze, kako bi se projektu osigurao znanstveni pristup.

Hrvatski filmski savez, kao partnere u Hrvatskoj zbog uspješne dugogodišnje suradnje, je odabrao dvije osnovne škole: OŠ Jurja Šižgorića iz Šibenika i OŠ Marije Jurić Zagorke iz Zagreba.

U okviru svojih koordinacijskih i poticajnih funkcija Savez je kao partner sudjelovao i u organizaciji regionalne Domijade (natjecanja srednjoškolaca iz učeničkih domova sjeverozapadne Hrvatske), Festivala jednogminutnih filmova u Požegi, Festivala o pravima djece (čiji je organizator Unicef Hrvatska), Međunarodnog festivala dokumentarnog filma DokuArt u Bjelovaru, Međunarodnog festivala animiranog filma djece i mladih – VAFI u Varaždinu i Međunarodnog festivala filmova djece i mladih zemalja Mediterana – DUFF u Dubrovniku.

Savez se aktivno priključio i obilježavanju 70 godina djelovanja u tehničkoj kulturi i to u AV segmentu (<https://vimeo.com/189926448>), ali i organizacijskom podrškom prilikom održavanja svečane akademije u kinu Tuškanac.

8. UPRAVLJANJE I ORGANIZACIJSKI RAZVOJ

8.1. Funkcioniranje Saveza

Tijekom 2016. godine održano je sedam sjednica Izvršnog obora Hrvatskog filmskog saveza, odnosno deveta, deseta, jedanaesta, dvanaesta, trinaesta, četrnaesta i petnaesta sjednica: 23. veljače, 29. ožujka, 18. svibnja, 19. srpnja, 02. studenog, 26. studenog i 21. prosinca. 29. ožujka održana je i sjednica Nadzornog odbora, kao i drugo redovito zasjedanje Skupštine, dok je treće redovito zasjedanje Skupštine održano 26. studenog.

Uz usvajanje godišnjeg financijskog i narativnog izvještaja za 2015. godinu, te financijskog plana i programa za 2016. i 2017. godinu neke od važnijih točaka su bile rad na Strateškom planu Hrvatskog filmskog saveza za razdoblje 2017.-2020. i novom Pravilniku o unutarnjem ustrojstvu. Što se tiče udruga članica, sistematizirane su pogodnosti koje udruge članice mogu imati od HFS-a u kontekstu sudjelovanja na Školi medijske kulture, organizacije različitih radionica u vidu razvoja AV stvaralaštva ili sudjelovanja na festivalima filmova djece i mladih; sve su pogodnosti taksativno navedene na sljedećem linku: http://www.hfs.hr/pogodnosti_clanstvo.aspx

Tijekom 2016. godine u Savezu je bilo sedam zaposlenih djelatnika i dvije osobe na stručnom usavršavanju:

- Marija Ratković Vidaković (tajnica Saveza)
- Diana Nenadić (voditeljica izdavačke djelatnosti)
- Agar Pata (voditeljica filmskih programa u kinu Tuškanac)
- Mislav Vinković (voditelj tehnike i filmskog i video arhiva te upravitelj zgrade)
- Kristina Dorić (administrativna tajnica)
- Damir Pezerović (kinooperater)
- Tamara Heidler (blagajnica)
- Mladen Živković (stručni suradnik na filmskim programima u kinu Tuškanac)
- Stipe Radić (stručni suradnik u izdavačkoj djelatnosti)

Predsjednica Saveza, Vera Robić Škarica uz djelomičnu pomoć stručne službe vodila je programe Škole medijske kulture te projekte u produkciji Saveza.

Uz postojeće djelatnike, kontinuirani stručni suradnici na honorarnom angažmanu bili su:

- Hrvoje Selec (stručni suradnik za revijske i obrazovne programe)
- Uroš Živanović (voditelj projekta „Palunko“)
- Ivan Ramljak (voditelj programa „Kratki utorak“)

- Marina Jurišić (stručna suradnica u distribuciji)
- Marinko Marinkić i Ivan Stjepan Lucić (stručni suradnici na tehničkim poslovima i u produkciji)
- Marko Rojnić i Tomislav Šakić (voditelji programa „Filmski klub“)
- Ana Đorđić i Jelena Modrić (voditeljice Nastave filmske umjetnosti u kinu Tuškanaca te stručne suradnice na ostalim koordinacijskim i poticajnim funkcijama Saveza)
- Silvestar Mileta (voditelj promocije i distribucije, te izvršni urednik Hrvatskog filmskog ljetopisa)
- Sandra Malenica i Željko Serdarević (grafičko oblikovanje i vizualni identitet pojedinih programa i djelatnosti Saveza)
- Adrijana Dimić i Sara Čučić (asistentura u izvršnoj produkciji različitih programa Saveza)

8.2. Web stranica Hrvatskog filmskog saveza

Hrvatski filmski savez uređuje tri internetske stranice:

- www.hfs.hr (koja sadrži velike baze podataka, a vezane na programske sadržaje Saveza i udruga)
- www.kinotuskanac.hr (sadrži također veliku bazu podataka vezano uz filmske programe u kinu Tuškanac)
- www.palunko.org (baza podataka vezano uz scenarijski projekt Palunko - posvećen promicanju filmske scenaristike u Hrvatskoj kroz organizaciju radionica, susreta, natječaja i drugih sadržaja. Osnovan je 2003. godine).

Informacije o programima na dnevnoj bazi se šalju putem newslettera Hrvatskog filmskog saveza. U nastavku je prikazana statistika posjeta web sitea HFS za 2016.:

Mjesec	Posjeta
1	15796
2	15641
3	13861
4	14434
5	18056
6	16596
7	12975
8	16114
9	19197

10	17431
11	16083
12	13612